

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 4—Vol. LIX.

Friday, 3rd February, 1961

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

NETAJI'S DAUGHTER IN INDIA

MISS ANITA BOSE, 18-year-old daughter of Netaji Subhas Chandra Bose, arrived in New Delhi by air from Calcutta for a five-day stay.

Miss Bose, who was accompanied by two other members of the Bose family, Dr. Susbir and Lalita Bose, was received at the airport by Nayan Tara, niece of Prime Minister Nehru.

Miss Bose was the guest of Mr. Nehru during her stay in the Capital. Mr. Nehru received her affectionately at his residence.

Netaji Subhas Chandra Bose, it will be recalled, headed the I.N.A. (Indian National Army) during the Second World War which fought against the British and its Allies on the side of the Japanese. While Bose was reported to have been killed in a plane accident, his close friends and a section of the Indian population still believe him to be alive somewhere in Asia.

His marriage to a German was a closely guarded secret and no one, not even members of his family knew he had a wife and daughter in Germany. It was only some time after the Second World War that Mr. Nehru and his Government were informed of the Boses in Germany.

Anita and her mother always expressed a keen desire to visit the homeland of her father, but this fondly cherished dream never materialised till recently when Anita arrived in Calcutta. She was unaccompanied, her mother preferring to remain in Germany.

Additional Gujarati Service

(Indian Opinion Service)

NAIROBI.—External Services of All India Radio have introduced an additional frequency for the benefit of listeners in this country of their Gujarati programme. Some listeners had complained that they were experiencing difficulties in the reception of their night Gujarati service at the old frequencies and therefore,

(Continued in next column)

EMINENT JUDGE IN NEW RACE RELATIONS HEAD

THE new President of the S.A. Institute of Race Relations is the recently retired Judge, Oliver Deneys Schreiner. One of the most distinguished judges South Africa has ever produced, Justice Schreiner retired from the highest Court in the land on December 29, the Institute can indeed consider itself fortunate in having secured as its president a man of his calibre.

The Hon. Schreiner was born in Cape Town on December 29, 1890. He was the second son of the Rt. Hon. W. P. Schreiner, P.C., K.C., who was in his day also one of South Africa's most eminent judges: He was at one time Prime Minister of the Cape Colony, and later High Commissioner for South Africa in London.

Justice Schreiner has several other famous relatives: Olive Schreiner, author of "The Story of an African Farm," was an aunt and President Reitz of the Orange Free State Republic an uncle.

He was first educated at the

(Continued from previous column) as an experimental measure, All-India Radio will broadcast this service also at 15105 Kc/s (19.86 metres.)

The night Gujarati service (7.30 to 8.15 p.m.) was hitherto being broadcast on three frequencies viz., 15270 Kc/s (19.65 metres), 17830 Kc/s (16.83 metres) and 15105 Kc/s (19.86 metres).

MESSAGE TO INDIANS ABROAD

NEW DELHI.—The following is the text of the Republic Day message from Dr. Rajendra Prasad, President of India, to Indian nationals abroad on January 25.

"On this day of National rejoicing, our thoughts naturally go to you all who are not in our midst today.

"I should like to take this opportunity to speak to you about the state of our country. Probably you know that we are in the

Rondebosch Boys' School and from there moved to the South African College School where he matriculated. He spent some time at the South African College, the forerunner of the present University of Cape Town, and then continued his law studies at Trinity College, Cambridge.

Justice Schreiner had a brilliant academic career. At the South African College he was the recipient of the Jameson Scholarship in 1910 and at Cambridge he was awarded the George Long Prize in Roman Law and Jurisprudence and also a Trinity Senior Scholarship. He was subsequently elected a fellow of Trinity College. He served for a while at the Bar in London before coming back to South Africa.

At the Inner Temple he was awarded the Yenburgh-Anderson Scholarship. During this period he worked with Sir John Simon, and another eminent King's Counsel on a case concerning Newfoundland, so complicated that even the date of the island's discovery had to be proved!

midst of the last phase of our second Five-Year Plan and are soon going to take the Third Plan in hand. The implementation of the first two Plans has been an exhilarating experience.

"We have covered much new ground in most of the fields of our major hydro-electric projects, community development and basic industries like iron and steel, and also small-scale industries. What-

(Continued in next column)

Mexican Medal For Mrs. Pandit

INDIA'S High Commissioner in the U.K., Mrs. Vijaya Lakshmi, is among seven international personalities who were awarded medals recently by the Integral Union for Human Rights, Mexico, in recognition of their efforts towards the realisation of the principles of the United Nations.

The names of other recipients are: Sir Winston Churchill, Mr. Ralph Bunche, Mr. August H. Lindt, Mr. Luis Padilla Nervo, Mr. Galo Plaza and Mr. Luis Quintanilla.

The medal was received by an officer of the Indian Mission on behalf of Mrs. Pandit at a junction held in Mexico City.

The Integral Union for Human Rights, Mexico, established on October 24, 1959, is a local organisation which has adopted the principles of the Declaration of Human Rights and which pledges to work towards their realisation. The organisation also undertakes some programmes of social and general education.

(Continued from previous column)

ever the difficulties, we are determined to carry out our programme of national reconstruction. I am sure you have many pleasant surprises in store for you whenever you happen to visit the mother country next.

"The world situation being what it is, some of you may have to make new adjustments. I have no doubt that you will always give a good account of yourself in such circumstances. The interests of the country of your adoption should ever be your guiding light. Besides, do not forget that every Indian abroad is an unofficial ambassador of his country and the world judges India by how he conducts himself.

"I should like now to greet you all on this auspicious occasion of the eleventh anniversary of our Republic. May the new year that begins today bring good luck and happiness to us all.

Indian Opinion

Private Bag, Durban.
Telephone: Mount Edgecombe 30.
Telegram and Cable: "GANDHI."

FRIDAY, 3RD FEBRUARY, 1961

Not Wanted

HERE is little doubt that the Indian community is not at all interested in the Asiatic Affairs Department. After a hundred years in this country the Indian people want a full and complete share in the government of the land. They are not interested in anything less. The Prime Minister's announcement does not even seem to have annoyed the Indian people very much. The reason is not far to seek: The Indian people are at least amused by the suggestion and the offer. Affairs Departments and Advisory Boards have in the past proved dismal failures. There is no likelihood of the Asiatic Affairs Department serving any useful purpose. The needs and the requirements of the Indian community can be prominently met without the intervention or the existence of an Asiatic Affairs Department. It is not as if the Prime Minister does not know what the Indian people require. First and foremost they want the immediate repeal of the Group Areas Act. The Government does not need an Asiatic Affairs Department to be informed of this. Next the Indian people want the extension of normal rights and privileges to them.

While the generality of the Indian community is thoroughly opposed to any Affairs Department it must not be presumed that the Government will not be able to find Indians willing to serve in any such Department. The experience of the Coloured people should be a warning. In the Cape the Coloured people are violently opposed to the Coloured Affairs Council but this has not prevented some Coloureds from serving on the Council. It will be unfortunate if Indians were found to serve in the Asiatic Affairs Department. Let us hope that the Indians will stay out completely from the proposed Department.

Education Body Needed

THE beginning of each school-year poses new problems concerned with the education of Indian children in Durban. This year there has been a cloak-and-dagger hush-hush arrangement about admissions into the high schools. In the past merit lists were issued to the high schools and there was no secret about the numbers on the merit list and about the names of those on the merit list. Some of the instructions issued to parents and children are unreasonable. The secondary school at Sydenham has not been opened. It is not ready. Yet at the end of last year the principal and vice-principal were appointed as well as the members of the teaching staff. In addition instructions have gone out that Indian teachers must teach more children per class and number of hours per week this year. The NPA is loading classes

(Continued in next column)

PANDIT NEHRU: VOICE OF A NEW AGE

By PREM BHATIA

ON November 14 Jawaharlal Nehru was 71 years old. More than 40 years of his life has been spent in active politics and 14 of these in administration, as the Prime Minister of India. By all standards he has lived a vigorous and absorbing life even when he was not chief of the Congress Party or head of the Indian Government.

In fact a common complaint among the people of India is that he has worked himself too hard, taken insufficient rest and concerned himself with problems which others, less preoccupied than himself, should have been left to handle.

But Jawaharlal Nehru cannot be other than himself. When he gets interested in a problem, be it big or small, he cannot allow his attention to be diverted. He goes into it with deep concern. Such an approach by the highest executive in the land has both an advantage and a disadvantage.

Personal Initiative

The advantage is that he can get things done through personal initiative; the disadvantage is that others around him tend sometimes to lean rather heavily on the leader's initiative. Thus, while he makes himself accessible to all and sundry and gives to thousands of people the satisfaction of a hearing, he wears himself out in the process.

Yet, at 71, Mr. Nehru is far from worn out. His tempo has not appreciably altered owing to advancing years. The Prime Minister still works 18 hours a

day. Every night he uses a relay of secretaries for dictation after dinner and is up in the early hours of the morning. Some of his more privileged visitors are received by him at the breakfast table. What normally goes by the name of social living is for the Prime Minister of India, more often than not, an act of duty involving strain and self-discipline.

The moments of relaxation in Mr. Nehru's life are few and far between. Travel, especially mountain climbing, relaxes him; so does the company of children or of people with a capacity for intellectual stimulation. He still eats reasonably well and at regular hours but shuns heavy or spiced food. For his daily exercise he still depends every morning on the Yoga system.

Main Factors

What are the main factors which have given Jawaharlal Nehru his continued eminence over such a long period and in comparison with other leaders of high calibre in India's political life? The personal choice of him by Mahatma Gandhi as his favourite protege may have been helpful in the early stages of his career, but it is not the whole explanation. Nor do his high birth, upbringing and education provide the whole answer. In a democracy, a leader's following depends essentially on his own qualities of leadership and intrinsic merits. These, in the case

(Continued on page 31)

(Continued from previous column)

and reducing the number of teachers. This is both contrary to sound educational principles and unreasonable. It is also bound to have adverse effects on Indian education in the long run. There are many other things in Indian education in Natal which perturb at the moment. Unfortunately, the community has no competent body to deal with these matters. It is not possible for the Natal Indian Teachers' Society to take up this matter with the NED for its members are the servants of the Administration and may only discuss matters affecting the them directly. Matters affecting the education of Indian children must be taken up by parents who can talk on equal terms with the NED and the NPA for these are the servants of the public. The leaders of the community must form a suitable body. The need is urgent.

Race Relations Director On THE SIGNIFICANCES OF THE YEAR 1960

ALTHOUGH the pattern of apartheid legislation had been worked out during 1960 the significances of the year did not lie in this legislation, Mr. Quintin Whyte, the Director of the South African Institute of Race Relations told the annual Council meeting of the Institute in Cape Town recently.

The significances lay in Cato Manor, Sharpeville, Langa, Pondoland, Sekhukhuland, the Emergency and its detentions, the banning of the African National Congress and the Pan African Congress. They were also to be found in the attempted assassination of the Prime Minister, in the "Wind of Change" speech of the British Prime Minister, in the attitudes of the U.S.A., Britain and other countries and the United Nations; in international boycotts, and the reactions of independent African States; in the events in the Congo and in the Federation. They lay too in the internal reactions to events—the new awareness that had been shown by all the commercial, professional, and workers' groups of the country, the new acceptance of responsibility, where before responsibility had been ignored; new attitudes towards the future status of the non-European and a new criticism of governmental policy from within the ranks of its own accepted supporters.

"All this raises the question of where we are heading. We, in the Institute, believe, that South Africa must become a democracy...we have already declared our beliefs in a non-racial qualified franchise...we believe in the ability of "democracy" to make an equitable and acceptable adjustment of our racial difficulties possible.

His own guess was that pressures inside and outside the Union would prevail and that the democratic and Christian process would work out much faster than many anticipated. The national characteristics of the Bantu—tolerance, goodwill, good humour, patience and belief in the powers of reasonable persuasion were those which the Europeans could rely upon to produce a basis for compromise and co-operation.

"Neither Black nor White will wish to see weeds on our national roads nor ruts on the runways of Jan Smuts Airport.

"Christian Whites will not wish to be ostracised by the Christian

world, and there is no power in South Africa which will reverse these trends already at work in the world and in South Africa," Mr. Whyte concluded.

The bonds of Christian belief and practice, of a common, if diversified culture, of economic inter-dependence and a shared belief in the powers of the democratic process were too strong to be broken. South Africa would achieve its nationhood, albeit the hard way.

Tribal Colleges Not Universities

ADMINISTRATIVE and academic staff are drawn from one section of the Whites of South Africa and then on the basis of party political affiliation; Mr. Adrian Leftwich, President of the National Union of South African Students told the annual Council meeting of the South African Institute of Race Relations in Cape Town on Wednesday, January 18. He was outlining the main points contained in a memorandum on higher education for non-Whites in South Africa consequent upon the enactment of the Extension of University Education and Fort Hare University College Transfer legislation prepared by NUSAS

"This is an ill-advised bias and likely to lead to the further insularity of these colleges which are already so geographically and culturally isolated."

Dealing with the inherent vices in the legislation relating to the tribal colleges, Mr. Leftwich said that it was the feeling of NUSAS that "legislation was in the first place based on the principle of racial discrimination and that this was a principle and practice which was not compatible with the spirit of the university. In the second place, the University Apartheid Acts placed higher education for non-Whites under the personal control of the Minister of Bantu Education, whereas formerly it was the concern of the Union's Department of Education as a whole.

"A university should be an independent autonomous institution beyond the control of party politicians—the tribal colleges do not enjoy this condition of independence and as such cease to fit the generally accepted definition of a university.

BLACK PEOPLE HARASSED BY PASS LAWS

MR. G. M. PITJE speaking at the thirty-second annual Council meeting of the S.A. Institute of Race Relations in Hiddingh Hall, Cape Town, on Thursday, January 19, 1961, said that the effect of the Pass Laws on African life had to be examined in the light of the purpose for which the pass system was initially introduced and for the reasons for its continuation. The first Pass Laws were restrictive measures to deal with the movements of the Hottentots as long ago as 1809, when the so called Charter of Hottentots was enacted. Today, more than a hundred and fifty years later the immediate effect of the Pass Laws was the same, directed however towards the African as a whole.

These laws were bitterly resented because they were discriminatory—no other racial group in South Africa was pass-carrying. The Africans, therefore, regarded passes as a mark of inferiority.

"Coloured, Indian and European men do not seem to need the 'control and protection' of the pass system, but African men apparently do."

M. Pitje quoted the late Professor Jabavu as saying of the Pass Laws, "They serve to brand us with the stigma of slavery and inferiority." And because they only applied to the African people, Professor Jabavu came to the irresistible conclusion that "the main function of the Pass Law is to harass black people for being black."

This, Mr. Pitje stated, he believed to be the expression of the view of the majority of African people.

There was scarcely a phase of life for the African which was not affected by the Pass Laws adversely, in the instances quoted by Mr. Pitje to illustrate the far-reaching implications of the laws as well as their more direct effects, one of which was to make every African instinctively dread the sight of the police.

Policemen at bus stops, at the station, on the trains platforms, in the train, in the street and on the road—these ubiquitous figures

said Mr. Pitje, were synonymous with one word to the average African: "Pass—where is your pass?"

This nightmare was now to be extended to African women, with all the implications and consequences attending the administration of the Pass Laws which so frequently ended in hardship.

"Lastly," concluded Mr. Pitje, "the pass system makes nonsense of family life. It makes nonsense of human decency, human dignity and self-respect among the African people—the comfort of a home, parenthood, social stability, economic security, safety of the individual, inviolability of the human person, peace of mind—these have lost their meaning in African life. Life has lost its sweetness. It has become one long stretch of persecution under the pass system. For some Africans there is greater safety, relative peace and security in prison. At least in the latter there is the certainty of being in prison. And if you ask me to suggest a solution, then I have no hesitation in saying: abolish the Pass Law system

As long ago as 1932 members of the Commission felt that there was no longer any need for a pass system, and recommended its total abolition.

"If this was desirable in 1932," added Mr Pitje, "then it is imperative in 1961."

DIRECT IMPORT FROM INDIA AND PAKISTAN

We have pleasure in announcing the arrival for the Xmas and New Year

LATEST SHIPMENT IN

Agarbattis, Caromboards, Plastic, Rolled Gold, Silver Bangles. Latest Jewellery & Hair Ornaments Sequins, Diamonties & Trimmings Muradabadiwares & Fancy Goods

We specially cater for Hawkers and Traders

When Next In Town It Will Pay You To Visit

A. K. HOOSAN & SONS,

IMPORTERS—WHOLESALEERS

116 Queen St., (HOOSAN'S BLDGS) Durban

Write For Our Price List

I INVITE CHEERFULLY THE HIGHEST PENALTY THAT CAN BE INFLICTED..

GANDHIJI told the Court: "Before I read this statement, I would like to state that I entirely endorse the learned Advocate General's remarks in connection with my humble self. I think that he was entirely fair to me in all the statements that he has made, because it is very true and I have no desire whatsoever to conceal from this court the fact that to preach disaffection towards the existing system of government has almost become a passion with me, and the learned Attorney General is also entirely in the right when he says that my preaching of disaffection did not commence with my connection with 'Young India', but that it commenced much earlier; and in the statement that I am about to read, it will be my painful duty to admit before this court that it commenced much earlier than the period stated by the Advocate General. It is the most painful duty with me, but I have to discharge that duty knowing the responsibility that rests upon my shoulders, and I wish to endorse all the blame that the learned Advocate-General has thrown on my shoulders in connection with the Bombay occurrences, Madras occurrences and the Chauri Chaura occurrences. Thinking over these deeply and sleeping over them night after night, it is impossible for me to dissociate myself from the diabolical crimes of Chauri Chaura or the mad outrages of Bombay. He is quite right when he says that as a man of responsibility, a man having received a fair share of education, having had a fair share of experience of this world, I should have known the consequences of every one of my acts. I knew that I was playing with fire. I ran the risk, and if I was set free, I would still do the same. I have felt it this morning that I would have failed in my duty, if I did not say what I said here just now.

"I wanted to avoid violence. Non violence is the first article of my faith. It is also the last article of my creed. But I had to make my choice. I had either to submit to a system which I considered had done an irreparable harm to my country, or to incur the risk of the mad fury of my people bursting forth, when they understood the truth of my lips. I know that my people have sometimes gone mad. I am deeply sorry for it and I am therefore here to submit not to a light

In 1922 Mahatma Gandhi was charged with attempting to excite disaffection towards His Majesty's Government in India by publishing articles in his journal Young India. He was tried before Mr. C. N. Broomfield, Sessions Judge at Ahmedabad on March 18, 1922 and sentenced to six years imprisonment. Before sentence was passed Gandhi made a lengthy statement to the Court in the course of which he asked the Court to impose the maximum sentence possible.

penalty but to the highest penalty. I do not ask for mercy. I do not plead any extenuation. I am here, therefore, to invite and cheerfully submit to the highest penalty that can be inflicted upon me for what in law is a deliberate crime and what appears to me to be the highest duty of a citizen. The only course open to you, the Judge, is, as I am just going to say in my statement, either to resign your post, or inflict on me the severest penalty, if you believe that the system and law you are assisting to administer are good for the people. I do not expect that kind of conversion, but by the time I have finished with my statement, you will perhaps have a glimpse of what is raging within my breast to run the maddest risk which a sane man can run."

The statement was then read out.

Statement

"I owe it perhaps to the Indian public and to the public in England to placate which this prosecution is mainly taken up that I should explain why from a staunch loyalist and co-operator I have become an uncompromising disaffectionist and non-co operator. To the court too I should say why I plead guilty to the charge of promoting disaffection towards the Government established by law in India.

"My public life began in 1893 in South Africa in troubled weather. My first contact with British authority in that country was not of a happy character. I discovered that as a man and an Indian I had no rights. More correctly, I discovered that I had no rights as a man, because I was an Indian.

"But I was not baffled. I thought that this treatment of Indians was an excrescence upon a system that was intrinsically and mainly good. I gave the Government my voluntary and hearty co operation criticizing it freely where I felt it was faulty but never wishing its destruction.

"Consequently when the existence of the Empire was threatened in 1899 by the Boer challenge,

I offered my services to it, raised a volunteer corps and served at several actions that took place for the relief of Ladysmith. Similarly in 1906, at the time of the Zulu revolt, I raised a stretcher-bearer party and served till the end of the "rebellion". On both these occasions I received medals and was even mentioned in dispatches. For my work in South Africa I was given by Lord Hardinge a Kaiser i Hind gold medal. When the war broke out in 1914 between England and Germany, I raised a volunteer ambulance corps in London, consisting of the then resident Indians in London, chiefly students. Its work was acknowledged by the authorities to be valuable. Lastly, in India, when a special appeal was made at the War Conference in Delhi in Delhi in 1918 by Lord Chelmsford for recruits, I struggled at the cost of my health to raise a corps in Kheda and the response was being made when the hostilities ceased and orders were received that no more recruits were wanted. In all these efforts at service I was actuated by the belief that it was possible by such services to gain a status of full equality in the empire for my countrymen.

"The first shock came in the shape of the Rowlatt Act, a law designed to rob the people of all real freedom. I felt called upon to lead an intensive agitation against it. Then followed the Punjab horrors beginning with the massacre at Jallianwala Bagh and culminating in crawling orders, public floggings and other indescribable humiliations. I discovered too that the pledged word of the Prime Minister to the Mussulmans of India regarding the integrity of Turkey and the holy places of Islam was not likely to be fulfilled. But in spite of the forebodings and the grave warnings of friends, at the Amritsar Congress in 1919, I fought for co operation in working the Montagu-Chelmsford reforms, hoping that the Prime Minister would redeem his promise to the Indian Mussulmans,

that the Punjab wound would be healed and that the reforms, inadequate and unsatisfactory though they were, marked a new era of hope in the life of India.

"But all that hope was shattered. The Khilafat promise was not to be redeemed. The Punjab crime was whitewashed and most culprits went not only unpunished but remained in service and in some cases continued to draw pensions from the Indian revenue, and in some cases were even rewarded. I saw too that not only did the reforms not mark a change of heart, but they were only a method of further draining India of her wealth and of prolonging her servitude.

"I came reluctantly to the conclusion that the British connection had made India more helpless than she ever was before, politically and economically. A disarmed India had no power of resistance against any aggressor if she wanted to engage in an armed conflict with him. So much is this the case that some of our best men consider that India must take generations, before she can achieve Dominion status. She has become so poor that she has little power of resisting famines. Before the British advent, India spun and wove in her millions of cottages just the supplement she needed for adding to her meagre agricultural resources. This cottage industry, so vital for India's existence, has been ruined by incredibly heartless and inhuman processes as described by English witnesses. Little do town-dwellers know how the semi-starved masses of India are slowly sinking to lifelessness. Little do they know that their miserable comfort represents the brokerage they get for the work they do for foreign exploiters, that the profits and the brokerage are sucked from the masses. Little do they realize that the Government established by law in British India is carried on for this exploitation of the masses. No sophistry, no jugglery in figures can explain away the evidence that the skeletons in many villages present to the naked eye. I have no doubt whatsoever that both England and the town dwellers of India will have to answer, if there is a God above, for this crime against humanity which is perhaps unequalled in history. The law itself in this country has been used to serve the foreign exploiter. My un-

biased examinations of the Punjab Martial Law cases has led me to believe that at least ninety-five per cent of convictions were wholly bad. My experience of political cases in India leads me to the conclusion that in nine out of ten the condemned men were totally innocent. Their crime consisted in the love of their country. In ninety-nine cases out of a hundred justice has been denied to Indians as against Europeans in the courts of India. This is not an exaggerated picture. It is the experience of almost every Indian who has had anything to do with such cases. In my opinion, the administration of the law is thus prostituted consciously or unconsciously for the benefit of the exploiter.

"The greatest misfortune is that Englishmen and their Indian associates in the administration of the country do not know that they are engaged in the crime I have attempted to describe. I am satisfied that many Englishmen and Indian officials honestly believe that they are administering one of the best systems devised in the world and that India is making steady though slow progress. They do not know that a subtle but effective system of terrorism and an organised display of force on the one hand, and the deprivation of all powers of retaliation of self-defence on the other, have emasculated the people and induced in them the habit of simulation. This awful habit had added to the ignorance and the self-deception of the administrators. Section 124A under which I am happily charged is perhaps the prince among the political sections of the Indian Penal Code designed to suppress the liberty of the citizen. Affection cannot be manufactured or regulated by law. If one has no affection for a person or system, one should be free to give the fullest expression to his disaffection, so long as he does not contemplate, promote or incite to violence. But the section under which Mr. Banker and I are charged is one under which mere promotion of disaffection is a crime. I have studied some of the cases tried under it, and I know that some of the most loved of India's patriots have been convicted under it. I consider it a privilege, therefore to be charged under that section. I have endeavoured to give in their briefest outline the reasons for my disaffection. I have no personal ill-will against any single administrator, much less can I have any disaffection towards the King's person. But I hold it to be

virtue to be disaffected towards a government which in its totality has done more harm to India than any previous system. India is less manly under the British rule than she ever was before. Holding such a belief, I consider it to be a sin to have affection for the system. And it has been a precious privilege for me to be able to write what I have in the various articles, tendered in evidence against me.

"In fact, I believe that I have rendered a service to India and England by showing in non-cooperation the way out of the unnatural state in which both are living. In my humble opinion, non-co-operation with evil is as much a duty as is co-operation with good. But in the past, non-co-operation has been deliberately expressed in violence to the evil-doer. I am endeavouring to show to my countrymen that violent non-co-operation only multiplies evil and that as evil can only be sustained by violence, withdrawal of support of evil requires complete abstention from violence. Non-violence implies voluntary submission to the penalty for non-co-operation with evil. I am here, therefore, to invite and submit cheerfully to the highest penalty that can be inflicted upon me for what in law is a deliberate crime and what appears to me to be the highest duty of a citizen. The only course open to you, the Judge, is either to resign your post and thus dissociate yourself from evil, if you feel that the law you are called upon to administer is an evil and that in reality I am innocent; or to inflict on me the severest penalty if you believe that the system and the law you are assisting to administer are good for the people of this country and that my activity is therefore injurious to the public weal."

The Judgment

The following is the full text of the judgment:

"Mr. Gandhi, you have made my task easy in one way by pleading guilty to the charge. Nevertheless, what remains, namely, the determination of a just sentence, is perhaps as difficult a proposition as a judge in this country could have to face. The law is no respecter of persons. Nevertheless, it will be impossible to ignore the fact that you are in a different category from any person I have ever tried or am likely to have to try. It would be impossible to ignore the fact that, in the eyes of millions of your countrymen, you are a great patriot and a great leader. Even those who differ from you in politics

look upon you as a man of high ideals and of noble and of even saintly life. I have to deal with you in one character only. It is not my duty and I do not presume to judge or criticize you in any other character. It is my duty to judge you as a man subject to the law, who by his own admission has broken the law and committed what to an ordinary man must appear to be a grave offence against the State. I do not forget that you have consistently preached against violence and that you have on many occasions, as I am willing to believe, done much to prevent violence. But having regard to the nature of your political teaching and the nature of many of those to whom it was addressed, how you could have continued to believe that violence would not be the inevitable consequence, it passes my capacity to understand.

"There are probably few people in India who do not sincerely regret that you should have made it impossible for any government to leave you at liberty. But it is so, I am trying to balance what is due to you against what appears to me to be necessary in the interest of the public, and I propose in passing sentence to follow the precedent of a case

in many respects similar to this case that was decided some twelve years ago. I mean the case against Bal Gangadhar Tilak under the same section. The sentence that was passed upon him as it finally stood was a sentence of simple imprisonment for six years. You will not consider it unreasonable, I think, that you should be classed with Mr. Tilak, i.e. a sentence of two years' simple imprisonment on each count of the charge; six years in all, which I feel it my duty to pass upon you, and I should like to say in doing so that, if the course of events in India should make it possible for the Government to reduce the period and release you, no one will be better pleased than I....."

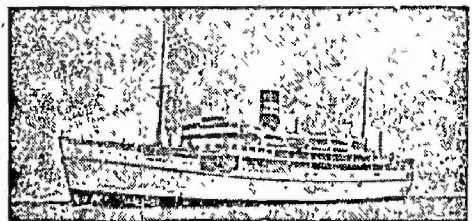
.....
 WATCHES, Gents models—25 Jewels waterproof, shockproof, antimagnetic, unbreakable mainspring, fitted with matching metal expansion straps—price 47/6. As above, but 21 Jewels—43/6. As above, but 17 Jewels—39/6. As above but with self-changing calendar, 17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels Calendar—56/6. Other models from 19/6.

LADIES models 25 Jewels, unbreakable mainspring, fitted with magnificent matching expansion bracelets—55/6. As above, but 17 Jewels—47/6.

A. I. AGENCIES, First Floor, No. 104/105, His Majesty's Building, 120/1 Street, or P.O. Box 9279, Johannesburg.

Stocks limited, order immediately.

B-I Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay

S.S. Kampala due 5th Feb.

Sails 10th Feb, 1961

PASSAGE FARE FROM DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	with food	£117-15-0
Second "	"	"	£78-10-0
Third Class	with food		£39-15-0
Third Class	without food		£34-10-0

For further particulars apply to—

Shaik Himed & Sons
(Pty.) Ltd.

390 Pine Street,

Durban.

Telephone 20422,

Tel. Add. "KARAMAT."

Playing Facilities For Indians In Fordsburg

THE following correspondence has passed between the Johannesburg Town Clerk and the Transvaal Indian Youth Congress on the subject of "Recreational Facilities in Fordsburg for Indians."

From the Town Clerk, Johannesburg, to the Secretary, Transvaal Indian Youth Congress, letter dated November 30, 1960:—

At an inquiry held by a committee of the Group Areas Board in 1955 the Council recommended that the part of Fordsburg between Sydenham Road on the east, Main Road on the south and High Road on the west and Burghersdorp Township on the north should be proclaimed an Indian group area. But the Group Areas Board has, despite numerous requests from the Council that its decision should be expedited, not yet reached a final decision.

Recreational facilities can be provided for a racial group only within an area where members of that group are likely to live or work in fairly large numbers and for a fairly long period of time. There still is not sufficient certainty about the future of Fordsburg and the adjoining Indian areas of Burghersdorp and Newtown to warrant the expenditure of a large sum of money on recreational facilities for Indians in the Fordsburg/Burghersdorp area.

The Council is doing whatever is in its power to obtain land for an Indian township in or near Johannesburg, and it will as soon as it succeeds in its effort give consideration to the provisions of adequate recreational facilities for the Indian people of the city.

In reply to the above, Mr. Farid Adams, the Secretary of the Transvaal Youth Congress, wrote on January 17, 1961:—

"Due to the Xmas and New Year recess we were not in a position to reply to your letter earlier. Please accept our apologies for the delay in this matter.

I have been instructed by my executive to bring the following to your notice:

- (a) that the Indian community of Johannesburg is resident mainly in Fordsburg and Burghersdorp for many years now and are eligible to rates and taxes as any other community
- (b) that this is a densely populated area and not a single sports ground or other facilities for recreation is provided in the area except for a small library

which was opened two years ago on our insistence (c) that the "Red Square" was bought by the City Council nearly 20 years ago to provide for a park but till now no improvement has been made;

(d) that the Indian community is entitled to public amenities like every other community.

We fail to grasp the point of view of the Johannesburg City Council when it says "recreational facilities can be provided for a racial group only within an area where members of that group are likely to live or work in fairly large numbers and for a fairly long period of time." The Group Areas Act is totally opposed by our community and we cannot see effective group areas for a very long time, because the attitude of the Indian community is to fight this vicious Act to the bitter end.

We are of the opinion that the City Council is pre-judging the issue particularly when it has suggested to the Group Areas Board that the area should become an India Group Area.

The Transvaal Indian Youth Congress, for these reasons expresses its stongest condemnation of the attitude of the City Council which is tantamount to "No Group Area—Therefore no Recreational Facilities. Accept the hated Group Areas and you will get recreational facilities.

We sincerely hope that the Johannesburg City Council will reconsider its position and not become a party to the implementation of the Group Areas Act, which spells doom to the Indian community and which will disrupt community life throughout the country.

DRY RED CHILLIES

30lbs Nett bag 55/-, and 12lbs bag 22/-, also Africans' long handle brooms 20/6 per dozen. Besides these, we also have in stock ground Red Chillies.

Write to:

MAARMANS (Pty) Ltd.
Box 26, Phone 128,
BRITS, Transvaal.

ASIATIC DEPARTMENT

PROPOSAL REJECTED

THE following statement on Asiatic Affairs Department proposed by the Prime Minister has been issued by Mr. S. M. Nathie, the Joint Secretary of the Transvaal Indian Congress:

The Transvaal Indian Congress views with apprehension the Government's plan to establish a Department of Asiatic Affairs. The setting up of such a machinery is contrary to all precepts of democracy as the Indian people are denied any say whatsoever in the affairs of the state.

The Asiatic Affairs Department will follow the pattern of such other racial Departments and try to bring into being an Asiatic Advisory Council which must naturally dance to the tune of the Government, particularly in the implementation of apartheid. It can never be a

true medium of liaison between the Indian people and the Government.

The Indian people form a part of the permanent population of South Africa and as such are entitled to proper representation in the government of the country. Authoritarian establishment of a department to deal with them can never replace the demands of time or the exigencies of the situation that obtain in the country.

The Transvaal Indian Congress rejects this move and will not co-operate with it. It warns the Indian people of weak-kneed overtures by misguided individuals and asserts that the only way out is extension of democratic rights to the people of South Africa, regardless of race or colour.

Arbitrator To Handle Dispute Between Moslems

AN application for the appointment of an arbitrator and for the determination of the issues to be submitted to arbitration in certain disputes which have arisen between five applicants:—G. M. I. Engar, Y. I. Engar; S. S. Engar, G' S. H. Engar and G. S. H. M. Engar and the Port Shepstone Jumma Musjid Trust (being the Respondent) came up for hearing in the Supreme Court of South Africa, Durban and Coastal Division, on January 6, 1961.

Advocate J. J. Friedman Q.C., with Advocate M. L. Mitchell appeared for the applicants. The Trust was represented by Advocate A. B. Harcourt Q.C. with Advocate J. A. Howard.

The issues to be determined by arbitration are: whether a member of Trust ceases to be a member if he is in arrear with the payment of his subscriptions;

"whether, if a member is in arrear with his subscriptions and tenders to pay his arrears as well as his subscriptions for the current year in advance, Trust is entitled to refuse to accept such subscriptions and to prevent such member from taking part in the deliberations and/or from voting at any general meeting of members;

"to interpret the meaning of the phrase 'payable in advance' in Clause 26 of the Trust Constitution;

"whether the resolution alleged to have been passed at the meeting of the Trust on the 10th April, 1960 purporting to exclude the applicants from the membership of the Trust, is a valid resolution;

"whether the applicants are bound to withdraw any allegations made in the correspondence which passed between them and the Secretary of the Trust before the General Meeting of the Trust of 10th April, 1960 or made at the said general meeting;

"whether the applicants are still members of the Trust, and if not, when they ceased to be members;

"whether the applicants were entitled to be present at and to take part in the discussions and deliberations and to vote at the general meeting of the Trust held on the 10th April, 1960."

By consent an Order was made that Advocate H. E. Mall of Durban be appointed sole arbitrator to settle the above dispute.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor Diagonal & Market Sts. Johannesburg, Phone 33-1654

Pandit Nehru

(Continued from page 26)

of Mr. Nehru, cover a variety of attributes.

To start with, Jawaharlal Nehru symbolised for the millions of Indian people the voice of a new age—national ambition, fearlessness and a capacity to stand apart from small things, the absence of which makes men the ordinary product of circumstances. In Mr. Nehru's national ambition to make India a great country, the people of India found just the kind of stimulus which needed in a nation hungry for self-expression after years of suppression.

His fearlessness exuded courage and promoted the Indian people's capacity for bold decisions. His ability to stand above pettiness and to take an objective view of developments around him may have often irritated his followers but none the less won their silent admiration.

Tolerance

Tolerance is one of the most marked features of Mr. Nehru's personality. This may sound curious for a man who is known to be impatient, sometimes angry, with people and situations. Though less and less evident now, the "Nehru temper" has been a familiar aspect of his reactions to stupidity, sloth and undue fuss over usage and irrational traditionalism.

But if such anger seems to contradict the virtue of tolerance, the contradiction is more superficial than real. Mr. Nehru has never been intolerant of anything more than tolerance—a refusal to see the other person's point of view, the sublimation of fanaticism to belief in an ideology, the cocksureness which goes with small mind's. His tolerance is essentially that of the intellect; it represents a refusal to think of life in black and white. When he is impatient with the stupid or the slothful, it is again intellectual resistance to the inane or the defeatist. Nehru's anger is usually short-lived. His deep humanism precludes hate or permanent enmity.

Man Of Ideas

Opinions differ in his own country about Jawaharlal Nehru's relative merits as a builder of new India and as a man of ideas. This is largely because Mr. Nehru's interests are vast and varied and he has not allowed himself to be identified with a limited objective. He has given himself to India with an abandon which not many people in the country's history

could have equalled. Nevertheless it is as the fountainhead of ideas that Jawaharlal Nehru will live in India's history. And ideas come to him at a pace with which those around him cannot always cope with comfort.

In the building of New India, Mr. Nehru's contribution has been essentially in the realm of movement. He continuously emphasises the need for dynamism, for adaptation to the new world order without loss of national moorings. His stress on rapid industrialisation belongs to the realm of movement. In a country still largely influenced by tradition and custom, this emphasis has not invariably been appreciated, especially so soon after Mahatma Gandhi's seemingly different philosophy of life. But Mr. Nehru has remained adamant in his stress on progress, whether it was economical, political or social.

In the field of foreign affairs, Mr. Nehru gave to India and to the rest of the world a new importance to neutrality, and he stuck to this approach during many years of severe opposition from large areas in the West. For Mr. Nehru, neutrality (or non-alignment as he prefers to call it) represents both self-interest and the interest of world peace self-interest because, according to him, underdeveloped countries cannot afford to indulge in an armaments race, and world peace because he thinks that a group of non-attached countries can in their own small way, bring an unseen pressure to bear upon the two opposing camps in the current cold war. As the past two or three years have shown, there has been increasing appreciation in the West of the stand taken by India.

Foreign Policy

The promotion of peaceful relations with neighbours, especially, Pakistan, has been one of the cardinal principals of Mr. Nehru's foreign policy. If the stress of circumstances has not always produced the desired results, disappointment has not made Mr. Nehru impatient.

He has always based his attitude to Pakistan on the desirability of a long-term good neighbourliness and he is convinced that beyond today's uncertainties lies hope of happier relations. Partition, brought about a separation between one family. Partition, according to him, has come to stay, but not the heat and passion which accompanied it.

INDIAN STUDENTS IN MOSCOW

("Indian Opinion" India Service)

THE procedure for admission of Indian students to the Peoples' Friendship University of Moscow was raised at question time in the Lok Sabha recently.

The Deputy Minister for External Affairs, Mrs. Lakshmi Menon, said that as a result of discussions which the Deputy Rector of the University had with representatives of India recently in New Delhi, it had been decided that facilities for studying at the Friendship University in accordance with the rules and regulations governing the award of foreign scholarships.

Mrs. Menon explaining the delay in admission of Indian students to the University, said that the friendship University had advertised on their own and called for applications without consulting the Government of India. "We do not allow foreign governments to make selections on their own," she added.

Asked about special features of Friendship University courses, Prime Minister Nehru said it was well known that technical and scientific education in the Soviet Union was probably of the first order compared to any place in the world. He said that selected Indian students would study courses in engineering technology, physics and higher sciences.

No Ideologies

Mrs. Menon informed the House that a representative of the Friendship University would sit on the selection committee. Applications from Indian students had been invited and about 30 would be selected.

Asked if any official of the Education Ministry had examined the curriculum of the University and if it was a fact that in the faculty of history students would

be taught only the Marxist interpretation of history, Mrs. Menon replied that the curriculum had been examined and certain conditions had been laid down about admission of Indian students. One of them was that the syllabus would not include any political or ideological subjects.

INDIA GIVES 2 MILLIONS

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI—India has pledged two million dollars to the United Nations expanded programme of technical assistance and the Special Fund. This amount was the same as contributed to the two funds last year.

Mr. C. S. Jha, India's permanent representative at the United Nations, announced the contribution at the opening of the 1960 pledging conference.

He said: "These amounts (750,000 dollars for the Expanded Programme and 1,250,000 dollars for the Special Fund) may appear to be rather small; but viewed against the background of India's own insatiable needs for her great programmes and Plans, for economic development, I hope it will be regarded as a substantial contribution."

India, Mr. Jha added, greatly appreciated the work done under both these programmes "in a quiet and unspectacular nevertheless very constructive way."

Cable & Tel. Add, HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung" Brand. Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap Neck 3 1/2" Diameter Mouth Pickle Jars				
1/2 Gallon	9/6	each	F.O.R.	DURBAN
1 "	12/6	"	"	"
2 "	20/-	"	"	"
3 "	35/-	"	"	"
4 "	45/-	"	"	"

PACKING EXTRA.

CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE,

P.O. BOX 1250.

DURBAN.

fifty years ago...

February 1911

INDIAN CONGRESS PRESIDENT ON TRANSVAAL STRUGGLE

(From "The Indian Opinion" February 4, 1911)

FROM the Indian papers to hand by the last mail, we learn that, in his presidential address to the Indian National Congress, held at Allahabad, at the end of December, Sir William Wedderburn, in referring to the South African Indian question, and especially to the Transvaal trouble said:—

A good illustration of what may be achieved by the Hindus and Mohamedans standing shoulder to shoulder in the service of India is supplied by the latest news from South Africa. Here, if anywhere, the Indian cause appeared to have arrayed against it overwhelming odds. But thanks to the determined stand made by the Indian community under the splendid generalship of Mr. Gandhi, the long night seems to be drawing to a close and we already see the faint glimmerings of a new dawn. There is no doubt that the manner in which the people of India, without distinction of race or creed, have come forward to support their suffering brethren in the Transvaal, has made an impression on both the Imperial and the South African Governments.

South African Resolution

Resolution VII related to the position of Indians in the colonies and ran as follows:—

"This Congress expresses its great admiration of the intense patriotism, courage and self-sacrifice of the Indians in the Transvaal—Mohammedan and Hindu, Zoroastrian and Christian—who, heroically suffering persecution in the interest of their countrymen, are carrying on their peaceful and selfless struggle for elementary civil rights against heavy and overwhelming odds. And it urges the Imperial Government to adopt a firm and decisive attitude on the question so as to remove a great source of discontent amongst the people of India.

This Congress begs earnestly to press upon the Government of India the necessity of prohibiting the recruitment of indentured Indian labour for any portion of the South African

Union, and of dealing with the authorities there in the same manner in which the latter deal Indian interests, so long as they adhere to the selfish and one-sided policy which they proclaim and practice, and persist in their present course of denying to his Majesty's Indian subjects their just rights as citizens of the Empire.

"This Congress protests against the declaration of responsible statesmen in favour of allowing the self-governing colonies in the British Empire to monopolise vast undeveloped territories for exclusive White settlement and deems it its duty to point out that the policy of shutting the door in these territories and denying the rights of full British citizenship to all Asiatic subjects of the British Crown, while preaching and enforcing the opposite policy of the open door in Asia, is fraught with grave mischief to the Empire as unwise as it is unrighteous."

Mr. Natesan's Speech

Mr. G. A. Natesan (Madras) moved the above resolution in a long and fluent speech, in the course of which he said that the suffering of their countrymen in the Transvaal was well known. They were classed with destitutes and prostitutes, thieves and swindlers. He recounted the story of the passive resistance struggle in the Transvaal and praised the heroism and unselfishness of the Transvaal Indians under the generalship of Mr. Gandhi, whose name and those of Lord Ampthill and Mr. Polak were received with cheers. Mr. Natesan dwelt at some length on the cause of the agitation, and quoted from ex President Roosevelt and Sir Willfred Laurier on the question of Asiatic immigration.

Continuing, Mr. Natesan said: "I have heard from deportees accounts of the difficulties and hardships to which they have been subjected on the steamer, on their way to Bombay and Colombo, and it was my misfortune to see them arrive in Madras, many of them illeclad

and with tattered clothes, some attacked seriously with malaria, and others suffering from the effects of a pestilential fever, which seems to be peculiar only to Delagoa Bay. I hear these deportees were first handed over to the Portuguese authorities and the Indian South African League had to clothe these people, buy shirts, dhoties, and take several deportees to the doctor everyday for treatment. Having been a witness to these things, it is not possible for me to speak with any feeling of restraint on this matter; more so as I have firmly come to believe now that vacillation on

the part of the Imperial Government humble representations, sweet words and soft expressions on the part of our countrymen in regard to this matter at an earlier stage of this controversy, are to some extent responsible for the sufferings which several of our countrymen are at present undergoing in the Transvaal.

The time is come for the Imperial Government to take a more decided policy in regard to this matter, to use the language of Lord Ampthill, the singularly great and noble Englishman who has been fighting gallantly for the cause of Indians and indirectly for the honour of his countrymen and for the prestige of the Empire to which he belongs. It is also time for the whole country to express in indignant language its protest against the manner in which their countrymen in South Africa are being treated and to make the authorities understand that this question of the ill-treatment of British Indians in the Transvaal, is to the words of Syed Hassan Bilgrami, late member of the India Council, 'more dangerous than the unrest,' and to use the words of Lord Curzon, 'that an Indian subject who is sent to a British colony, which he enriches by his labour should not be treated as if he were a pariah dog.' Mr. Natesan warned the delegates against attaching any very great importance to news of compromise proposals and appealed for financial assistance to help his countrymen in the colonies.

Mr. Manilal M. Doctor, from Mauritius, who was introduced by the President as one who had come with credentials from Mr. Gandhi, seconded the resolution. In doing so he confined himself to the state of Indians in Mauritius. In that colony, he said, Hindus are called Malabar, because originally coolies were recruited from there. One of the most obnoxious laws in Mauritius is the Marria e Law, and honourable men are called illegitimate though their parents were married according to the religious rites of Hindus and Mohamedans.

The Succession Law was most objectionable and the Royal Commission also recommended their amendment, but nothing was done. Indentured labourers there were treated as badly as in other colonies. Mr. Manilal urged that indentured labour from India should not be available for Mauritius. (Cheers).

Mr. Raghunandan Prasad, of the United Provinces, supported the resolution and said that the British Government should remove the grievance of the Indians in South Africa, even at the cost of a second Boer War.

Rai Debi Prasad, of Calcutta, also supported the resolution, speaking in Hindi. The resolution was carried unanimously.

Telegram Of Sympathy

The 29th resolution of the Congress authorised the President to send the following cablegram to Mr. Gandhi:

"The Congress, in the 26th Session, pays its tribute of admiration to its fellow countrymen in South Africa in their struggles for equal citizenship and prays Providence to give them strength to carry them to a noble issue."

The resolution was carried unanimously.

SHOP FOR SALE

Shop for sale in Rustenburg on Main Road. Residence will be arranged.

Ahmed Ismail Bulbulla,
Box 84, Phone 335
Rustenburg, Tvl.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549,

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEP IN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દરરો સને ૧૯૦૩માં રચવામાં

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

*

મહત્તા એ આત્મસાક્ષાત્કાર કરવાની અદ્ભુત અને કૃણદાયી રીત છે. આટલા માટે જ, પ્રાર્થના, કીર્તન અને રામાયણ તથા ભાગવતનું અધ્યયન અને ભક્તજનોની સેવા કરીને મહત્તાનો વિકાસ કરો.

પુસ્તક પટે મુ-અંક ૪

તા. ૩ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૧.

પુસ્તક નંબર પે. ૪

મીનીસ્ટર પાસે રૂ.૫,૦૦૦ ચોંકાવી આગણી

ડરબનના વકીલ તરફથી બદનક્ષીનો દાવો?

ડરબનના જાણીતા કાર્યકર્તા અને વકીલ મી. રાજીવિ સ્વરનરાઈને મીનીસ્ટર જોઈ બાન્ડુ એડમીનીસ્ટ્રેશન મી. ડી. વેટ નેલ પાસેથી બદનક્ષીના રૂ.૫,૦૦૦ પૈડ માંગ્યા છે. મીનીસ્ટરે રૂ.૫૦૦ નવેમ્બરે અધિક બદનક્ષીના વાકેબે હિમ્માઈ હતાં એ ઉપર મી. સ્વરનરાઈને માંગણી કરી છે. મીનીસ્ટર ઉપરનું એક પત્રમાં મી. સ્વરનરાઈને જણાવ્યું છે કે અધિક ગુલત સુધીમાં જો મીનીસ્ટર પોતાના હિમ્મારેલાં શબ્દો પાછા ખેંચી ન લઈ અને બદનક્ષીના રૂ.૫,૦૦૦ પૈડ નહિ ભરે તો સમન્સ ચોકલવામાં આવશે.

ચોન્ડોલેન્ડના વિરતારોમાં થયેલાં તોફાનો બાબત ઉપર વાતચીત કરતાં નવેમ્બરની રૂ.૩૦ તારીખે મીનીસ્ટર ડી. વેટ નેલે કહ્યું, "ડરબન અને કેપટાઉનના અધિક ભાગોમાં ગોરા સામવાદીઓએ ચોન્ડોલેન્ડમાં એક જાતની ચળવળ જાળી કરી હતી અને જે સુખીઓ સરકારને મદદરૂપ હતાં તેમની આડે આવવા લાગ્યા હતાં.

"જ્યાં તેઓ કંઈ કરી શક્યા ન હતાં ત્યાં તેઓએ ઉસ્કોરણી અને પુન કરવા સુધીના પગલાં લીધાં હતાં."

મી. સ્વરનરાઈને ભૂતકાળમાં ચોન્ડોલેન્ડના લોકોના વકીલ તરીકે ઘણી વખત કોર્ટમાં બચાવ માટે હાજર રહ્યાં હતાં. નવેમ્બરની રૂ.૩૦ તારીખે મી. ડી વેટ નેલે જે અહેવાલ આપ્યો હોતો તેમાં મી. સ્વરનરાઈનેનું નામ અપાયું ન હતું.

પરંતુ પાર્લામેન્ટમાં મને અરજાદિયે મી. ડી વેટ નેલ સૂચક રીતે બોલ્યાં હતાં કે ચોન્ડોલેન્ડમાં એક વકીલ મી. સ્વરનરાઈને આ બધા તોફાનો પાછળ ના સુખ્ય કારણ રૂપ છે.

પાર્લામેન્ટમાં બોલનારા જેવો ખાસ હક્ક મોઝવે છે કે જેને લઈ તેઓ ઉપર બદનક્ષીનો દાવો માંડી શકાતો નથી. આથી મી. સ્વરનરાઈને પાર્લામેન્ટમાં બોલાયેલા શબ્દો ઉપર કંઈ કરી શકે એમ નથી. આજ કારણને લઈ મી. સ્વરનરાઈને મી. ડી વેટ નેલ પાસેથી બદનક્ષીના રૂ.૫,૦૦૦ પૈડ નવેમ્બરની રૂ.૩૦ તારીખના લાખજ ઉપર માંગ્યા છે.

મીનીસ્ટર ડી વેટ નેલ પાર્લામેન્ટમાં જે બોલ્યાં તેની ચર્ચા કરતાં તેઓ બોલ્યાં, "ચોન્ડોલેન્ડના તોફાનોનું સુખ્ય કારણ ત્યાંની અમલદારી પદ્ધતિ છે. અને જે

સમજ શક્તા નથી અને તે સારી રીતે શરે જાણવાને બદલે, જે લોકો ચોન્ડો લોકોને કાપદો કમળવી મદદ કરવા મગી છે અને તેઓના બચાવ માટે પશુ જમા રહે છે તેઓના ઉપર દોષ નો ટોપલો ફેંકે છે.

"જ્યારે જ્યારે કોઈ પશુ ગોરા બધી કોમો વચ્ચે શાંતિ સ્થાપવા માટે પ્રયત્ન કરે છે ત્યારે ત્યારે સરકાર તે ગોરા સામે એવો મોરચો મારે છે કે તેનાથી તે પીચારા ગોરાને રહેવું મુશ્કેલ બની જાય છે. કાષ્ટર હલરટન, પીચાર રીંગ અને કાષ્ટર કુપર આજ મોરચાનો ભોગ બની ચુક્યાં છે.

"અને એ નવાઈ થાએ છે કે મી. નેલ અને ચોન્ડોલેન્ડમાં લાગવખવાળો માને છે. મારાં કરતાં તો ત્યાંના કમીશનર જનરલ મી. હાન્સ અધિકારને વધારે લાગવખ હોવી જોઈએ અને મી. અધિકારની જેમ ખોસા ભાષા આવડતી નથી, અને હું ચોન્ડોલેન્ડથી દુર રહું છું જ્યારે તેઓ ચોન્ડોલેન્ડમાં રહે છે, તો પછી મારું ચોન્ડો લોકો શા માટે સાંભળે!"

આ દેશમાં મરેલાં પશુ સુખેથી સુઈ શકતાં નથી!

ડરબન : નાટાલમાં વેલ્લમ પાસે સરકાર એક રેલ્વે સુરંમ ખોલવા મગી છે. એ સુરંમ રમશનમાં યજ જશે, જેથી સરકાર એ ભાગમાં દટાયેલા લખખમ ૪૦૦ હિંદુઓના મુડાં હવે ખસેડવા માટે કમર કસીને બામળ પડી છે.

૫૦૦૦ પૈડને કોન્ક્રેટ એક હિંદુને આપવામાં આવ્યો છે. જેનું કામ છે દટાયેલા મુડાંઓને ખીલ જગ્યાએ ખસેડી, દટવાનો. લખખમ ૨૦૦ મુડાં એ અત્યાર સુધીમાં ખસેડાયા છે.

સરકારની જેવી ચોળના છે કે ૨૦૦૦ કુટ ઘાંબો એક સુરંમ તૈયાર કરવો, જેથી રેલ્વે માડીને ચકાવો લેવો ન પડે. આ રેલ્વે લાઇન ઉત્તરના ભાગમાં જશે. સરકારને ખીલ જગ્યા નહિ મળવાથી યા ખીલ જગ્યા શોધવા ની જરૂરત નહિ લાગવાથી તે હવે સુખેથી ચિર:શાંતિ મોઝવતા આ બિચારા હિંદુઓને એક જગ્યાએથી ખીલ જગ્યાએ ખસેડવાના પગલા લઈ રહી છે. આ કામને પૂરાં થતાં ખીલ જગ્યા મહાવાડિયા લાખશે એમ જણાય છે.

જ્યારે મરેલાને મને લાં ફેંકવામાં આવે છે ત્યારે જીવતાંની શી રિયતિ આ દેશમાં થશે એ વિચારવા જેવો એક મહાન પ્રશ્ન બની જાય છે.

હજી કહ્યુંમાં અને ટીપે ટીપામાં પરમાત્માનો અનુભવ કરો. તેની આંખો થી કંઈ છુટું નથી. તે સર્વનો સંરક્ષક છે. તેના ઉપર વિશ્વાસ રાખો. તેના મધુર નામનો આશ્રય લો. તેને તમારા જીવનનો આધાર માનો. પછી નિરાશ કેવી અને બપ ફેરો!

ભારતમાં નેતાજીની પુત્રી

નવી દિલ્હી : નેતાજીની પુત્રી કુમારી અનીતા મોઝ કલકત્તાથી વિમાન માર્ગે નવી દિલ્હી આવી પહોંચ્યા છે. તેઓ પાંચ દિવસ સુધી શ્રી નહેરૂના મહેમાન તરીકે રહેશે.

કુમારી અનીતા સાથે મોઝ કુટુંબના ડો. સુશીર અને લક્ષીતા મોઝ પણ આવ્યાં છે. તેઓને વિમાનચૂક ઉપર લેવા માટે નવનતારા આવી હતી. નવનતારા મી. જવાહરની ભાણજી ધામ છે. શ્રી નહેરૂએ સન્માનથી તેઓને સહકારી હતાં.

નેતાજી સુભાષચંદ મોઝે જાપાનીઓ સાથે એક હિંદી રાષ્ટ્રીય લશ્કરની સ્થાપના ખીલ વિશ્વજીક દરમ્યાન કરી

હતી. તેઓ વિમાન અકસ્માતમાં મરણ પામ્યાનું કહેવાય છે, પરંતુ અધિક લોકો માને છે કે નેતાજી જીવે છે અને તેઓ જાણીયામાં ક્યાંક છે.

તેઓ એક જર્મન યુવતીને પરપૂર્ણ હતાં એ સમાચાર ખુબ ગુપ્તવાથી સચવાયા હતાં, પરંતુ ખીલ વિશ્વજીક પછી શ્રી નહેરૂને અને ભારત સરકારને જર્મનીમાંના મોઝ કુટુંબની ખબર મળી.

અનીતા અને તેમના મા હંમેશાં ભારત આવવા તલ્લી રહ્યાં હતાં. આખરે એ નેમ ખરી પડી. પરંતુ અનીતાના માતૃથી સાથે આવ્યા નથી. તેઓ કાલમાં પણ જર્મનીમાં છે.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૩ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૧.

નહિ જોઈએ! નહિ જોઈએ!

એ શીયાટીક એક્સેસ ડીપાર્ટમેન્ટમાં હિંદી સમાજને જરાય રસ નથી, એ વાતમાં બિલકુલ શક નથી. આ દેશમાં સૌ જરૂર રહ્યા પછી હિંદી જનતા, હવે આ દેશના તંત્રમાં પૂરેપૂરો ભાગ લેવા માંગે છે. એનાથી જોછું તેઓ લેવા માંગતા નથી. વડા પ્રધાનની બહેરાતથી હિંદી જનતા જરાય ગુસ્સે યઈ હોય એવું જણાતું નથી, એવું કારણ શોધવા માટે દૂર જવું પડે એમ નથી. હિંદી જનતાને એ બહેરાત હાસ્યાસ્પદ લાગે છે. ભૂતકાળમાં ‘એક્સેસ ડીપાર્ટમેન્ટ’ અને ‘એડવાઇઝરી બોર્ડ’ સંયુક્ત નિષ્ફળ નીવડી છે. એજ રીતે ‘એશીયાટીક એક્સેસ ડીપાર્ટમેન્ટ’ પણ કંઈ કામે આવે એવું નથી. હિંદી જનતાની જરૂરત અને માંગણી ‘એશીયાટીક એક્સેસ ડીપાર્ટમેન્ટ’ની હબલગીરી વગર સરકાર પૂરી પાડી શકે એમ છે. વડા પ્રધાન આ વાત સારી રીતે બોલે છે. ‘ગ્રૂપ એરીયા એક્ટ’નો નાશ એ હિંદી જનતાની પહેલી માંગણી છે. આ બહુવા માટે સરકારને ‘એશીયાટીક એક્સેસ ડીપાર્ટમેન્ટ’ ની જરૂરત રહેતી નથી. ખીજી વસ્તુ હિંદી જનતાને એ જોઈએ છે કે તેઓને માનવ હકક અને સમાનતા મળે!

બ્યારે એક બાબુએ સામાન્ય હિંદી જનતા આ ખાતાનો વિરોધ કરે ત્યારે અચુક હિંદીઓ આ ખાતામાં કામ કરવા તત્પરતા દેખાડે તો એ નવાઈની વાત નથી. કલડ પ્રભની સ્થિતિ એ આપણે માટે ચેતવણી રૂપ હોવું જોઈએ. કેપમાં કલડ જનતા ‘કલડ એક્સેસ ડીપાર્ટમેન્ટ’નો સખત વિરોધ કરી રહી છે. છતાં પણ થોડાંક કલડો ‘કાઉન્સિલ’માં કામ કરી રહ્યા છે. એજ પ્રમાણે ‘એશીયાટીક એક્સેસ ડીપાર્ટમેન્ટ’માં હિંદીઓ કામ કરવાની તત્પરતા દેખાડે તો તે હિંદીઓ માટે કમનશીબીની વાત છે. આપણે એજ ઇચ્છા રાખીએ અને પ્રાર્થાએ કે હિંદીઓ આ ખાતાથી ઘણાજ દૂર રહે.

કેળવણી સંસ્થાની જરૂરત

દર વર્ષે હિંદી બાળકો માટે શાળાનો પ્રશ્ન એક હોયડો બની જાય છે. આ વરસે હાયસ્કુલોમાં દાખલ કરવાની રીત કંઈક અનોખી છે; કારણ કે બધી વ્યવસ્થા છૂપી રીતે યઈ રહી છે. ભૂતકાળમાં ‘મેરીટ લીસ્ટસ’ હાયસ્કુલોમાં ચોકલાતાં, અને તેમાં મેરીટ સંજ્યા ડેટલી અને નામ પણ બતાવતાં. આ બધું ખુલ્લે ખુલ્લું યતું.

વાલીઓ અને વિદ્યાર્થીઓ ઉપર ચોકલાયેલાં અચુક સૂચનો ઘણાં જ અયોગ્ય છે. સીડનહમમાં ‘સેકન્ડરી’ શાળાં હજી યુલી નથી. એ હજી તઇયાર નથી; છતાં પણ ગયા વરસની આખરે એ શાળાના પ્રિન્સીપાલ, વાઈસ-પ્રિન્સીપાલ અને ખીજા શિક્ષકોની નીમણુક યઈ ગઇ હતી. આ સિવાય એવી પણ સૂચનાઓ અપાઇ હતી કે હિંદી શિક્ષકોએ વધારે છોકરાંઓ તરફ વર્ગમાં ભણાવવા અને એના કલાકોની સૂચનાઓ પણ અપાઈ હતી એન. પી. એ. વર્ગોમાં વિદ્યાર્થીઓ વધારે છે અને શિક્ષકો ઘટાડે છે. કેળવણી સિદ્ધાંતોની એ વિરૂદ્ધ છે, અને એનાથી હિંદી કેળવણી પ્રધાને આગળ જતાં નુકશાન થશે. હિંદીઓના કમનશીબી આ ઉપર વિચારણા કરી પગલાં લેવા માટે હિંદીઓ પાસે એકે સંસ્થા નથી.

શિક્ષાચારની મહત્તા

(મ. ગો. લક્ત) મોઈફ્ટીન

દરેક પ્રકારના ધર્મો, પંથો, કે એક સહયુક્તની ટેવ રાખવી જરૂરી છે. સંપ્રદાયો, મતો અને મજ્હબોમાં અભિ-વિચાર અને પ્રત્યભિવાદન અર્થાત્ પ્રજ્ઞામ નમસ્કાર વંદન અને આશીર્વાદની પરિપાટી પ્રચલિત છે. પ્રજ્ઞામને શિષ્ટાચાર પણ કહે છે. આ પ્રજ્ઞામ તે ભાગ વતમાં બતાવેલી નવધા બહિતતું એક અંગ છે. શિષ્ટાચારથી હૃદયની સરલતા, નમ્રતા અને નિરાભિમાનિતા પ્રગટે છે. ઉત્તમંગની નમ્રતા (ખરતકતું નમતું) હૃદયની નમ્રતાની પરિચાયક છે. નમ્રતા એક એવો વ્યવહાર છે કે તે ખીજાને પણ નમ્ર બનાવી દે છે, અને સંસારની અનેક બટિલ સમસ્યા એને વાત વાતમાં ઉઠેલી દે છે. બેથી સંસારની અથવા પરલોકની દરેક પ્રકારની સિદ્ધિઓ માટે નમ્રતાની અત્યંત આવશ્યકતા છે.

બ્યારે બ્યારે કોઈ પણ પ્રકારનું સુખ અમર અસુખ સંમીલન હોય છે ત્યારે દરેક સંપ્રદાયનાં બંધુઓ એકત્ર તો યાય જ છે. પરંતુ ત્યંજ તે માણસ પ્રત્યેની પહેલી દરજ્જા સુધી જાય છે. કે તે કોઈ કોઈ ને નમસ્કાર કે પ્રજ્ઞામ કે વંદન કેમ કરવું અને શા માટે કરવું તે ખબર નથી અને મળતાની સાથે કે એકમેકની નબર પડતાની સાથે પ્રજ્ઞામને વલ્લે કમ હો બાહ! આ પ્રમાણે ન યતાં આપણે શીખવું જોઈએ. અને તે માટે પ્રતિજ્ઞા લેવાની જોઈએ કે શિષ્ટાચાર એ શુ છે! નહિંતર આપણું જીવન પણ સમાન જ છે.

નમ્રતાનો મહીમા આ સાખીમાં સહયુક્તે સુંદર રિતીથી વર્ણવ્યો છે. ઉચે પાની ના ટિકે, નીચેલી ઠંઠરાય; નીચા હોય સો ભર રિયે, ઉચ પિયાસા જાય.

જે સજ્જન પુરુષ, મહાત્માઓ અને વિદ્વાનોની આમળ પોતાની નમ્રતા બતાવવાને નમન કરે છે, તે તેમની પાસેથી સહયુક્ત પ્રાપ્ત કરી લે છે, અને જે અધકાર વશ તેમને શિષ્ટાચાર નથી કરતો તે હંમેશને માટે ઠેરી જ રહીજાય છે. પોતાની નમ્રતા ખીજાને વશ કરી લે છે. માટે બંધુ બંધુ પ્રત્યે નમનર્થાજ ગ્રેમ વધે છે અને તે ઠી રહે છે. આ નાટાલ ઇન્ડિયન ટીચરસ’ સોસાયટી એ ઠરી શકે એમ નથી. કારણ કે એમની વિચારશ્રેણી ભુદી છે. જે વાલીઓ અને મા-બાપો એ ઉપર વિચાર કરી શકે અને સમાનપણે નાટાલ એન્યુકેશનલ ડીપાર્ટમેન્ટ અને નાટાલ પ્રૌવનશીયલ એડમીનીસ્ટ્રેશન સાથે વાત ચીત કરી શકે એવાઓએ આગળ આવવું જોઈએ. સમાજના નેતા ઓએ એક સંસ્થા સ્થાપવી જોઈએ—કારણ એની જરૂરત ઘણીજ છે.

નાનક નન્હે હી રહે, ઠેસે નન્હી દૂખ; ઘાસ ઘાસ બરિ જાવયા, દૂખ ખૂબથી યુખ.

શુર નાનક કહે છે કે હે બાહ! દરો જેવા નાના, નમ્ર જા રહે! ઉનાળાની સખત ખરોમાં બધાં ઘાસ સુકાઇ જળી જળી આખ યજ બશે પરંતુ દશે તો ઠરી બરી બની રહેશે! આથી સ્પષ્ટ યાય છે કે વન્દન-શીલતા માનવ જીવનનું પરમ ગુણ છે. તેને જળવી રાખવા માતપિતાએ તેનાં બાળકોને શીખવવું જોઈએ.

એમ તો સંપ્રદાયો અને મતોના બેદથી પ્રજ્ઞામોનું સ્વરૂપ અને તેના વાયક શબ્દો ભિન્ન ભિન્ન છે, પરંતુ ખીજાની શ્રેષ્ઠતા અને પોતાની આ-ધીનતા (લઘુતા) ને બતાવનારો, હરત તથા મરત વગેરેના બ્યાપાર, હરેક પ્રકારનાં પ્રજ્ઞામોમાં રહેલો છે અર્થાત્ સર્વ પ્રકારના પ્રજ્ઞામો દ્વારા વંદન કરનારો પોતાની આધીનતા અને વંદનીય પુરુષની શ્રેષ્ઠતાને પ્રમટ કરે છે. હૃદયની શુદ્ધતા વગર કેવલ નમનની કંઈ કિંમત નથી. દરેક વાયકો વિચાર કરી તપાસી જોસો કે તમારા હરમાં શિષ્ટાચારનો નીમમ કેટલેક અંશે પળાય છે. એ ન પાળતા હોય તો વાંચી તરતજ તમારા હૃદયમાં કોતરી નાખો. જે શબ્દથી તમને વંદતાં કરવામાં આવે તે શબ્દની પારખ શીવાય કશું કામ લાગવાતું નથી.

“આપણા માટે આને સૌથી મોટી જરૂરત છે વાતો જોહી અને કામ વધુ કરવાની. ઉચા મિનારાઓ ઉપરથી આપણે આદર્શોની વાતો કરીએ છીએ, પણ વ્યવહારમાં ઘણા નીચા છીએ. આ આચાર અને વિચાર વચ્ચેના ખાડા આપણે પૂરવો જ રહ્યો” —રાધાકૃષ્ણન.

★ આપણા જીવનનો ગળ ★

★ રવિશંકર મહારાજ ★

આને આપણું જીવન એ આગમાં બેઠેલા અણુ છે. અમ કરનારની કિંમત જોઈ શકીએ છીએ અને અમ ન કરનાર એવી રહેનારને જીવિશાળી ગણીએ છીએ. વિજ્ઞાનનાં જમાનામાં આપણે સાચું જીવન જીવવાની પદ્ધતિ શોધવી જ પડશે. સુખી થવા માટે સરકાર ઉપર આધાર રાખીને બેસીએ છીએ. સરકાર અને તેટલી આપણને આર્થિક સહાય કરશે પરંતુ એથી સાચું સુખ મળવાનું નથી. સાચું સુખ તો આપણા શરીરમાં જ છુપાયેલું છે. જે ભયારે સમજશે હાથે આપોઆપ સુખી થઈશું. એટલે આપણે જામત થઈને મોટામાં મોટું કામ કરવાનું હોય તો તે લોક ડેવલપ્મેન્ટ છે. લોકોને ડેવલપ્મેન્ટ કામ આપણે બધાએ કરવું પડશે. એમને સાચું વિજ્ઞાન અને સાચી ડેવલપ્મેન્ટ આપવી પડશે.

પૈસાની પાછળ આપણે આંધળી દોડ કરી રહ્યા છીએ. પૈસા જ જીવનની સાચી સમૃદ્ધિ છે એમ માની બેઠા છીએ. જે માણસ વધારે પૈસા મેળવે છે તે વધારે મોટો અને હોશિયાર ગણાય છે. જે માણસના ધરમાં વધારે અનાજ હોય છે તેની કચી જ કિંમત કોઈ આંકવું નથી. પણ જેના ધરમાં મધુ ભેમણ અનાજ હોય છે અને પૈસા વધારે હોય છે તેને વધારે મહત્ત્વ આપવામાં આવે છે. આ આર્થિક સંપત્તિની વ્યાખ્યા આપણે વહેલી તરે બદલવી પડશે.

આને શહેરોમાં મોટી મોટી પ્રમાણે બંધાય છે પરંતુ એની આજુબાજુ બામ બગીચામાં ફુલ અને વેલીયાજી ઉછેરવામાં આવે છે. બાગેચ કોઈ શાકભાજી કે આંખાનું ઝાડ વાવવું હશે, કારણ કે એવું જોઈએ તે બગીચો સારો હોવાય નહીં અને કુલોની સુખ

પણ ન આવે. શાકભાજી તો બગરડું જ સાઈ લાગે. પોતાનાં ધરનાં આંખાની ફેરી કરતાં શહેરમાંથી ૧૫) ઝાનાં ભાવે ભીથેલી ફેરી વધારે મીઠી લાગે છે. આ બધી કુત્રિપતાઓને આપણે દૂર કરવી પડશે. ખેડૂત પોતાનાં ઘેર જોડામાં જોડું અનાજ રાખીને બાકીનું વેચી દે છે. કમકે વધારે પૈસા મળે તો મોટો અણખા, રખારી માથેતું બધું જ દુધ વેચી દબને પૈસા પેદા કરે છે, આમ સમાજમાં સૌ કોઈ પૈસાની પાછળ પડ્યું છે. જેમજેમ પૈસા મળતા જાય છે તેમ તેમ વધારે અસંતોષ વધતો જ જાય છે, સંતોષ થતો જ નથી. કારણ કે આપણું જીવનધોરણ જ એવા પ્રકારનું ગોઠવાયું છે કે એની કોઈ મર્યાદા જ રહી નથી.

એક હજાર રૂપિયાનો પમાર મળતો હોવા છતાં એને એમ થાય છે કે વધારે મળે તો સાઈ. વળી દોઢસો રૂપિયાનો પમારદાર એમ વિચારે છે કે મને બસેથી અડીસો મળે તો સાઈ. આમ દરેક જણ પોતાની જરૂરીયાતો વધારતાં જ જાય છે. અને પરિણામે જીવનને વધારે દુઃખમય બનાવતા જાય છે. અહારે લોકશાહી રીતે રાજ્ય ચાલે છે. વધારેમાં વધારે લોકોનું હિત સચવાય એ રીતે રાજ્યતંત્ર ચલાવનારા એ પ્રથમ કરે છે, છતાં 'ય' એનો ઢંચો જ એવા પ્રકારનો ગોઠવાયો છે કે એના પાયામાંથી જ ફેરફાર કરવાની જરૂર છે. જે કે આ કામ ઘણું અર્થ છે પરંતુ લોકમત તૈયાર કરીશું તો સાચી દિશામાં આપણે પ્રગતિ કરી શકીશું.

આપણે એવા પ્રકારનું કામ કરવું જોઈએ કે જે કામ આપણે કરીએ તે કામમાં આપણે કુશળતા મેળવી હોય. કમમાં કુશળતા એ જ યોગ છે. આપણે જે કાંઈ કામ કરીએ તેમાં પૂરેપૂરો

પુરુષાર્થ રેડવો જોઈએ. શ્રી મહારાજે બાઈ દેશાઈ એ એક જગ્યાએ લખ્યું છે કે "આપણે સાધનાં માલિક નથી, સાધનાનાં માલિક છીએ." સારો પાક તૈયાર કરવા માટે જેમ ઉત્તમ ખાતરની જરૂર પડે છે તેમ ડેવલપ્મેન્ટ માટે પણ અત્યુક્ત વાતાવરણની જરૂર રહે છે, અને તેથી વાતાવરણ વિના સારી ડેવલપ્મેન્ટ પ્રયત્ન કરવો એ સામા પ્રવાહમાં તરવા જેટલું જ અર્થ કામ છે.

આપણાં લોકોને યોજનાપૂર્વક કામ કરવાની ટેવ નથી અને તેથી આપણાં સાધન-શક્તિ ઘણાં વેદાય જાય છે. જે યોજના પૂર્વક કામ કરવામાં આવે તો સાધન અને શક્તિનો પૂરેપૂરો ઉપયોગ થાય છે, અને આપણે નિશ્ચિત કરેલા ધ્યેયને તબક્કાવાર પહોંચી શકીએ. યોજના એ આધુનિક જમાનાની ઉત્પત્તિ બલે હોય પરંતુ સારી વસ્તુ હોવાથી આપણાં કામમાં તેનો આપણે સ્વીકાર કરવો જોઈએ.

શિક્ષણનો વિચાર આને પછો ઉપર-ચોટિયો કરવામાં આવે છે. નિશાળમાં બધું અને લાંચરસ્તવ કે લાગવમ થી બની શકે એવી સારી નોકરી મેળવવી અને પેટનું કાલુ' એમાં જ બધું શિક્ષણની પરીસમાપો હોય અથવા તો એ જ શિક્ષણનો હેતુ હોય એવું લગભગ આને યદ ગયું છે. પણ શિક્ષણ એ માત્ર નોકરી કરી ખાવાનું કે રોટલો કમાઈ ખાવાનું સાધન નથી પણ માનવ સંસ્કૃતિને વિકસાવનારું, તેને બળ આપનારું એક ઉત્તમ સાધન છે.

આ બધી બાબતો નમ તાલિમનાં શિક્ષકે જુલવી જોઈએ નહીં. પોતે આચાર્ય છે. પ્રથમ આચરણ કરીને જ એ બાળકને સમાજ આગળ મુકશે તો તેને જરૂર સજ્જતા મળશે, પરંતુ

એની વાતો આચાર વચરની પોઠળ હશે તો પવનના ઝપાટામાં એ બધું જ ચાલુ જશે. નાનાં નાનાં બાળકોને ઘડવાનું કામ એ શિક્ષકોએ કરવાનું છે. તે વખતે દરેક દરેક શિક્ષકને ખર્ષ છે કે પોતે સમાજ પાસેથી જોડામાં જોડું લે અને વધારેમાં વધારે આપે, એવા પ્રકારનું જીવન બનાવવું જોઈએ, અને જે આટલું થશે તો એ શિક્ષકનું જીવન તો ધન્ય થશે જ, પરંતુ લોકો એની વાક વાક કરશે અને તેનો સંપૂર્ણ બોલો સમજ નાં લોકો ઉપાડી બેશે.

ટેલીફોન નંબરની બદલી!
 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' અને ફીનીકસ સેલેબ્રેશન્સ ટેલીફોન નંબર:
માઉન્ટ એન્કોર-૩૦ છે.
 એડ્રેસ:
 C/O ઇન્ડિયન ઓપિનિયન પ્રાવેટ લેગ, હરખન,
 વ્યવસ્થાપક ફીનીકસ સેલેબ્રેશન્સ.

આપણે આપણું શરીર સોંપું બનાવવું પડશે. શરીર પાસેથી કામ લેવામાં કદી પણ પાછા પડવું નહીં. જેટલું વધારે કામ કરીશું એટલી શરીરની સંપત્તિ વધશે, અને સમાજને માટે વધારે લાભ બની શકીશું. પણ જે બેસી રહીને એને સાચવી રાખીશું તો એનો કશો જ ઉપયોગ સારા માર્ગે યદ શકશે નહીં. વધારે કામ કરીશું તો સમાજને દેશને ફાયદો થશે. અને તો જ આપણા જીવનનો મજ ફેરવી શકીશું.

.....
 ધરમાં કેમ બનાવી ટંબાડવા લાવક સુકાળ. "મનને ભોધ" રવ. કીશોર-લાલ મશરવાળા કૃત, સુંદર બધા કાગળ પર બે રંગમાં છપાયું છે. ભાવ ફક્ત રૂ. ૧-૦ પોસ્ટેજ ૩ પેની.
 'Indian Opinion'
 P. Bag, Durban, Natal.

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યોરન્સ કુ. લીમીટેડ તમને ખબર છે

ઇન્ડિયાની સુખ્ય કંપની

અમે વહીવટ કરીએ છીએ:—

આમ, દરીયાઈ, અવસ્થાંતર, ગોદાર, માલ, ચોરી, ઘર કુટુંબ, ઘર સાહીશી (સાથે) અકસ્માત વિ.

સાઉથ આફ્રિકાની અંદર સુખ્ય અમલદારો

બલભાઈ રૂસ્તમજી એન્ડ સન,

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ, હરખન.

ફોન : હરખન ૨૫૮૪૫, ૨૫૮૪૩, ૨૫૮૪૪.

કે ન્યુ ઇન્ડિયા, ઇન્ડિયાની સોથી મોટી વીમા કંપની છે.
 કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની શાખાઓ ૪૫ દેશોમાં છે.
 કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની ૧૫ શાખાઓ કેવળ દોહમાં જ છે.
 કે ન્યુ ઇન્ડિયા : આમ, દરીયાઈ અને અકસ્માત ઉપર ૬૦,૦૦,૦૦૦ પાઉંડ પ્રોતીયમ ભેગી કરે છે.
 સહિસલામતી અને તાત્કાલિક સેવા માટે

ન્યુ ઇન્ડિયા

સાથે વીમા ઉતારાવા.

સદ્ગુરુશરણ

★ લેખક: ડા. એન. પી. દેસાઈ, ઇરવન ★

(મતાંકથી ચાલુ)

સદ્ગુરુની શિષ્ય તરફની શ્રદ્ધા ઉપકારની ન હોવી જોઈએ. સામાન્ય મનુષ્યમાં બળવતો હોય તેવી શ્રદ્ધા જોઈએ. એમ રસ્તે જતાં જતાં કોઈ માણસ જોઈએ કે સ્ત્રીને જોઈએ મારો માથે ચઢાવી દે, પણ ચોતે કરેલા એ ઉપકારને હંમેશ મણાળ્યા કરે, અથવા કોઈ શિક્ષકે કોઈ બાળકને સરવજો કરતાં શીખવ્યો હોય તે વાત હંમેશાં જણાવ્યા કરે, તે તેમાં જીવની નાલાયકી જણાય. તેમ જ કોઈ પુરુષ એમ માનતો હોય કે, અમુક અમુક મારા શિષ્યો છે, એમને મારી કૃપાથી આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું છે, તો એ બ્રહ્મનિષ્ઠ સદ્ગુરુના લક્ષણ નથી. ચોતને જો કોઈ પ્રાપ્ત થયું હોય, તો તે ખીજા બોળનારને ગ્રેમપુસ્તક આપવું, અથવા પોતાને પડેલી મુશ્કેલી ખીજાને ન વેશી પડે અને તેને સીધે જોઈમાં ફાંદાં મારવા પડે તેમ કરવું એ તેની એક સ્વાભાવિક દુરબલ યામ છે. અને એ બળવતો જોનામાં કોઈ પણ ઉપકાર કમીની શ્રદ્ધા ન હોવી જોઈએ. આ સદ્ગુરુના હૃદયની શ્રદ્ધા. શિષ્યની શ્રદ્ધા—પોતાની આખા જીવનની સુઝવણી દૂર યથ હોય તેથી—ગુપ્ત કૃતજ્ઞતાની જ રહે એ પણ એટલું જ સ્વાભાવિક છે. જ્યાં એક માણુ જાણે કોઈ વિશૈષ ક્યું ન હોય એવી સદ્બલતા અને ગ્રેમયુક્ત મિત્રતા અને ખીજા માં અત્યંત કૃતજ્ઞતા અને ગ્રેમયુક્ત શરણુ હોય, ત્યાં જ ગુરુશિષ્ય સંબંધ કહેવાય.

ધણીવાર નમસ્કાર કરી ખતાબવાની શક્તિ એ ઇશ્વરસાક્ષાત્કારનું આવરણ લક્ષણ મનાય છે. આ બુદ્ધ એટલું જ નહીં, પણ જ્યાં ચમત્કારો ઉપર ભાર મૂકતો હોય ત્યાંથી દૂર રહેવામાં સલામતી છે એમ કહેવામાં જરાયે હરકત નથી. ઇશ્વરબક્ષત કે સાધુ પુરુષોની હયાતીમાં તેમને વિષે લોકોમાં ચમત્કારોની અકવાઓ હંમેશા ચાલતી હોય છે. પરંતુ તેમાં સત્યના કરતાં હંમેશા પ્રમજ વધારે હોય છે. કાર્ય-કારણ માત્ર ધ્યાનમાં આવતા નથી એવી બધી ઇષ્ટ બાબતોનું કતીપણું બાનિક લોકો ભક્તના કે સાધુના શિષ્ય સામર્થ્યમાં આરોપે છે. તે બધાને એ ચમત્કારો સમજે છે. સાધુ હોય ત્યાં ચમત્કાર હોય જ એવી લોકોની માન્યતા પરંપરાથી ચાલતી આવી છે પરંતુ તપાસ કરતાં આ બધા પ્રકારો મા અજ્ઞાન, બોળપણ અને ભ્રમજ દેખાઈ આવે છે. દરેક વિચારી માણસ જાણે છે કે કારણ વગર કાર્ય બનતું નથી.

સદ્ગુરુના નાનામોટા જે જે બનાવો અને છે તે બધાની પાછળ કારણ પરંપરા હોય છે. દરેકની આથવા આપણી અંદરની ઈષ્ટક અસાધારણ ઘટનાની પાછળનો કાર્ય-કારણ બાબ જ્યારે આપણે જાણી શકતા નથી ત્યારે આપણે તેને ચમત્કાર કહીએ છીએ. સાચા ક્રીધાર્મિક ચમત્કાર કરનાર ગુરુથી દૂર રહેવું ઇષ્ટ છે. માનવી જીવનના ક્ષિત્તી દૃષ્ટિથી વિચાર કરતાં ચમત્કાર, પ્રમ અને પાપાંને પોષનાર છે.

સાધુની ચૂરકાવરયા એ પણ ઇશ્વર સાક્ષાત્કારનું એક લક્ષણ મનાયું છે. કોઈ તેને સમાધિ અવસ્થા કહે છે. જે વખતે સંન્યાસીને ચૂરકા આવેલી હોય તે સમયે યુદ્ધ ઇશ્વર તેમના શરીર માં પ્રવેશેલા છે એવી માન્યતા લોકોની હોય છે અને સાધુઓ આ માન્યતાને ટેકો આપે છે. આ અવસ્થામાં હોય ત્યારે પાસેના લોકો તેમની તરફ તેમના શરીરનો સ્પર્શ કરવા દોડી જાય છે અને ધન્ય યાત્રાને સંતોષ અનુભવે છે. સાધુ-ભક્તને સાધુની ચૂરકાવરયા જરાપણ ઉત્તર નીવડવાને સંભવ નથી અને સાધુને તો આ આચાર અધોમતિએ જ લઈ જાય એ ચોક્કસ છે. સમાધિ અવસ્થા પ્રાપ્ત કરવી એ પરમ ક્ષેત્ર અને અંતિમ લક્ષ્ય છે એમ માનવામાં આવે છે. એ વિષે કહેવાતા સિદ્ધ સંન્યાસીઓ પણ બહુ જોણું જાણે છે. ચોમ અને સમાધિનું જીવનમાં મહત્તર કેટલું તેનો વિચાર પણ જોઈએ તેટલા પ્રમાણમાં થયો નથી. સંશોધનની દ્રષ્ટિએ એ હજી અણખેડાએલું ક્ષેત્ર છે. સમાધિ અને ચોમ વિષે લોકોમાં બહુ વિચિત્ર કલ્પનાઓ પ્રવર્તે છે. નિર્વિકલ્પ ચિત્તિ, સમાધિ વ્યાજ, કુંડલિનીની જાળુત, સિદ્ધિઓની પ્રાપ્તિ વગેરે મોટા શબ્દોથી પ્રચાર પુષ્કળ થઈ ગયો છે. એનો અર્થ કે વાજબી કૌમત વિષે બહુ જ જોણું સમજાવેલું હોય છે.

સાધુઓ કે સંન્યાસીઓના નિવાસ સ્થાન જે તેમની પ્રવૃત્તિનું કેન્દ્રસ્થાન હોય છે તેને લોકો આશ્રમ કહે છે. આવા આશ્રમો પવિત્રતાનું અને શુદ્ધ આચારનું હોવું સ્થળ જોઈએ. સેવા કાર્યો કે ખીજા પ્રવૃત્તિઓ વગેરે જોઈમાં યામ તેની હરકત નહીં પણ પવિત્રતામાં તે આશ્રમ ભેનસૂત જોઈએ. સાધુની રહેણી કરણી સાદી, ખોરાક સાદો અને સાદિત્ત, આશ્રમના ખંડોમાં રાચરચીલું શોધું અને સાદું, સંન્યાસીનું સ્થપનશુદ્ધ પણ સાદું અને ચોમ ઉપર જ સુવાનો રીતજા હોવો જોઈએ.

તેને બદલે "આશ્રમ" એટલે જે રાજમહેલ જેવું લાગતું હોય, સ્થપન-શુદ્ધમાં પક્ષમ અને શીમંત માણુઓના જેવા મહાકાદાર માદલાં, રત્નમણી, મોઢી જાન્યો વગેરેથી સુશોભિત હોય તે તે વિષે શું સમજવું? દરેક હાંફુને આદર્શ આશ્રમ કેવો હોવો જોઈએ તેનું ચિત્ર તેના મનમાં રમતું હોવું જોઈએ.

આશ્રમમાં ઓછોનો વજવાટ કે તેજાનું દરેક પ્રવૃત્તિમાં છુટથી શામિલ થવું એ આશ્રમ જીવન ઉપર ધણી સાદી અસર કરનાર તત્ત્વ છે. ઓછો એ છુટથી આશ્રમ જીવનમાં ભાગ લેવો જોઈએ તેના સમર્થનમાં સાધુઓ ધણી જાતની દલીલો કરે છે. દેશના કેટલાક આશ્રમના દાખલાઓ આપે વગેરે. આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે શૂતકળમાં કેટલાંકે તપસ્વીઓ, ઋષિઓ, સુનિઓ, વગેરે વિપવવાસના માં દસાએલા અને તેપોખંચ યજ્ઞને બ્રહ્મચર્ય પ્રતમાં રખલનશીલ થયેલા. આજના સ્વામીઓ કે જોએ ધણી પ્રલોભનોથી ઘેરાએલા છે તેજાને તો ખુબ સંભાળવાનું રહે છે. એટલે જ્યારે આશ્રમ જીવનમાં ઓછો છુટથી ભાગ લે ત્યારે ધણી સાવચેતી અને જાળુત રાખવાની જરૂર રહે છે. સંન્યાસીઓ વિવવ વાસનામાં ફસાયલ નહીં એવું ધમંક રાખવાની જરૂર નથી. તેથી બ્રહ્મચર્ય પ્રતને સહાયક દરેક વ્રતો, નિવ્રમો, આચારો, ખોરાક વગેરે ઉપર ખુબ ધ્યાન આપવું જોઈએ. હમણાના સંન્યાસીઓને ઓછોનો સહવાસ ખાસ પસંદ છે તે એક શોચનીય ઘટના છે. કોઈપણ બદાના હેઠળ આશ્રમ જીવનમાં ઓછોને શામિલ કરાય છે. તેમને જ્યાં સુધી તેમના શિષ્ય ગંડળમાં ઓછો ન હોય ત્યાં સુધી કંઈ અધુરાપણું લાગે છે. એક ખીજા ધ્યાન ખેંચે એવી બાબત એ જોવામાં આવે છે કે સંન્યાસીઓ કે ઇશ્વરજ્ઞ હોય તેમને "જીવન શોધન" ગુરુ કહેવાતી બ્લકિતને ગોરાઓ પોતા ના શિષ્યો અને તેવો મોહ હોય છે.

સાચા ભક્તોએ કે સાધુઓએ સદેવ જાગ્રત રહેવું જોઈએ. તેની બકિત અને સાધનાનું લક્ષ્ય પોતાનું અને સમાજનું કલ્યાણ કેમ યામ જ જોઈએ. સત્ય, દયા, ક્ષમા, ઉદારતા, સેવાશ્રિત, પરોપકાર, લામ વગેરે સદ્ગુણોનો પાયો દઢ કરવામાં અને અહંકાર રહિત શુદ્ધિથી એ સદ્ગુણોનો વિકાસ કરવા થીજ સાચું માનવ જીવન ખીલવી શકાય છે. સામક ધાર્મિક કલ્પનાના આવેમમાં તથાવાથી ઉત્તિ શક્ય નથી. દાખલા તરીકે, કોઈ સાધક ઇશ્વરદર્શન, આત્મસાક્ષાત્કાર વગેરેની બલ બરેલી માન્યતા પ્રમાણે કશું સાધન થઈ કરે તો તે જમથી કોઈ પણ આજ્ઞા કે કલ્પનાને દર્શન કે સાક્ષાત્કાર માની લે છે. સાધકની પ્રજ્ઞા અભ્યાસ કાળ દરમીયાન વિકાસ પામી હોય તો તેમની જમ જલદી તેના ધ્યાનમાં આવે છે, અને પછી તે તાત્ત્વિક વિચારો તરફ વળે છે. અને જે તે ભમનેજ અનેક પ્રકારે મજબુત કરવાના અને સત્ય કરાવવાના પ્રયત્ન માં પડે તો તેનામાં ધીરે ધીરે દંભ આવવા લાગે છે.

આને આપણામાં સુભાગ્યે હજારો બાહ્યબદેનો સુપરે જવા ઇચ્છે છે. ચોમ સામંદર્શન મળે તો સાચું જ્ઞાન મેળવવાની ગંખતા પણ ધરાવે છે. તેમ છતાં બોળપણમાં ઊંધે મગે પશુ અસંખ્ય માણુઓ જઈ રલા છે. તેથી આપણે સૌ વિચારતા થઈએ, અંદરના નાના સ્વાધ્યાય ગંડળો મનાવી ચચા કરતાં થઈએ. અને ચચાને પરિણામે સાચું માણુસાહ બધું જીવન જીવવાની તાલાવેલી જમીડીએ તો આનંદ યામ!

આ લેખના વિચારો અને કેટલેક અંશે બાપા પૂ. દેવારનાથજી તેમજ શ્રી ડોશોરલાલ મણવલાળાના છે. જે જગાસુ બાહ્યબદેનો વધારે ઉડાણુથી તેમજ સ્વપ્નતાથી આ વિચારો જાણવા જોવામાં આવે છે કે સંન્યાસીઓ કે ઇશ્વરજ્ઞ હોય તેમને "જીવન શોધન" અને "વિવેક અને સાધના"એ પુસ્તકો અવશ્ય વાંચવા.—સંપૂર્ણ.

વાંચો ! જરૂર વાંચો ! લાભ જ થશે !

શોધનું મટરો, જોઈલું મળશે, પગદોડ દળશે.
હમારે ત્યાં નીચેની બધીજ વસ્તુઓ મળે છે.
ઓછો માટે: વેણુઓ, સુંદર સ્પન્ડ અને ખીજા અનેક જાતની મળશે, રીજનો પણ મળશે ગરમ પુલના જરસીક, પુલોવર, કારડીબન, સીંગલેટ, ચડડી, સોકસ વિ.
બાળકો માટે: નાયલનના બલવાં, ટોપી, બ્લાકેટ, શોલ, સીંગલેટ, ચડડી, સોકસ, નેપશીન્સ, પુલનકેપ, પેડીકોટ, નાઈટીસ, બીજા, ફેર્ડેસ ક્લોથ, લાય સ્પન્ડ વિ.
ટુલ પલસ્ટીક ફેવાવસં, સ્પન્ડના થશીકાં, તબીયા, માઢી, વિ.
વેપાર માટે ચાંદી જેવા ચળખતાં સ્ટેનલેસ સ્ટીલના નાસલો, ઇન્ડેન્ટકરો.
વિજાબ મા માટે! સારો માલ વેચાઈ જતાં શી વાર !!

હમણાં જ ચાલોને: માખરો હેટર્સ (પ્રો) લી.
(બીખાભાઈ મારસ્ટર એન્ડ સન્સ)

ફોન: ૮૩૫-૭૭૬૧ — પહેલે માળે, — પો. જો. પરમપ.
માસ્ટર એનશન્સ — ૭૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ

વિવિધ વર્તમાન

મી. મીચલ અને લોકશાહી ચળ

નાટાલના યુનાઇટેડ પાર્ટી લીડર મી. મીચલે પાર્લામેન્ટમાં બેરોરોરથી કહ્યું કે નાટાલને લોકશાહી રાજ્ય સાથે કંઈ સંબંધ નથી અને નાટાલ લોકશાહી રાજ્યમાં કંઈ ભાગ લેશે નહિ.

લોકશાહી રાજ્ય માટે નાટાલે સખત વિરોધ બતાવ્યો હતો, અને આ વિરોધને અવગણી સરકાર લોકશાહી રાજ્ય સ્થાપના નીકળી છે. નાટાલના લોકો એ વિરોધમાં પોતાને પણ સુર પુરે છે.

મી મીચલે કહ્યું કે અમે લોકશાહી રાજ્યતંત્રમાં હોવા પણ લખ્યું નહિ અને એમાં અમારો સાથ ખીલકુલ હશે નહિ. સરકારને લોકશાહી રાજ્ય તંત્ર ચલાવવું હોય તો તે પોતે જ ચલાવી શકે છે. એ અમે માન્ય રાખીશું નહિ અને એનો વિરોધ અમે કરતાં જ લખ્યું. આને નહિ તો કાલે, અને નહિ તો ભવિષ્યમાં અમે અમારું પારિણ કરાવી શકીશું.

અંકીબારમાં સુટણી વધતી જતી અરમી

અંકીબારમાં ધારાસભાની સુટણી હવે નજીક આવતી હોય સુટણી જનની અરમીનો પારો વધવા લાગ્યો છે. સુટણીમાં ઉમેદવાર તરીકે ઉભા થયેલા અને તેમના ટોદારો તથા જુદી જુદી રાજદારી પાર્ટીઓ તરફથી પોતાપોતાના ઉમેદવારોને જીતમાં લાવવા જનમુખ પ્રચારકાઈ માલી રહ્યું છે અને રોજ બધે સમાજો બરાબ છે, જેમ્સેટો વહેંચાય છે, બાવણો થાય છે, સામ-સામે શાકધમકીઓ અપાય છે અને આ રીતની સુટણીની અરમીમાં આંકો થીરાઈ પાર્ટીના એક ઉમેદવારને તો વિરોધિ પાર્ટી વાળાઓએ સારી રીતે ટીપી નાંખ્યા હતા. સુટણીમાં કોષ સ્વતંત્ર ઉમેદવાર ઉભો થયો નથી. જે ઉભા થયા છે તે બધા જુદી જુદી પાર્ટીઓ તરફથી.

રંગબેદલું તુલ ટાળવા

અમેરીકાના દેવ્ય કમીસરને બંદરે ક્યું છે કે જલ્દી જન-મુઆરી પછી ન્યુ યોર્કમાં જન-મેલ બાળકના જનમ પ્રમાણ પત્રમાં-બર્થ સર્ટીફિકેટમાં તે કષ્ટ જાતનું છે કે ક્યા રંગનું છે તેવી વિગતને કોષ હલકેલ કરવો નહિ.

મેરકોમાં બહુતી કેનીયાની આફ્રિકન ઓકરી કહે છે કે:

મેરકોમાં ફ્રેન્ડશીપ યુનીવર્સિટીમાં અભ્યાસ કરતી કેનીયાની એક આફ્રિકન ઓકરી લીલીઆન યહુમુએ એક રશીયન અધ્યાપરની મુલાકાતમાં જણાવ્યું છે કે શાહીવાદી વર્તમાન પત્રોમાં એવી ખબરો પ્રસિદ્ધ થઈ છે કે મેરકોમાં સોયોવિટ યુનીવર્સિટીમાં અભ્યાસ કરતા પરદેશી વિદ્યાર્થીઓ પ્રત્યે કઠોર ઝો જોડવા વર્તાવ કરવામાં આવે છે. આ કઠોરકત સાંભળી મને પારાવાર આશ્ચર્ય થાય છે. હું અત્યાર સુધીની મારી જીવનમાં કેનીયામાં રહેલી છું, ત્યાં મને જોયું છે કે જોડીશો અમેરિકાના પ્રત્યે પાશ્ચાતી વર્તાવ ચલાવે છે. આ બધાન સોયોવિટ સરકારની સમાચાર સંસ્થા ટાસ એબ્સ્ટીએ બહાર પાડ્યું છે.

વ્યું છે કે શાહીવાદી વર્તમાન પત્રોમાં એવી ખબરો પ્રસિદ્ધ થઈ છે કે મેરકોમાં સોયોવિટ યુનીવર્સિટીમાં અભ્યાસ કરતા પરદેશી વિદ્યાર્થીઓ પ્રત્યે કઠોર ઝો જોડવા વર્તાવ કરવામાં આવે છે. આ કઠોરકત સાંભળી મને પારાવાર આશ્ચર્ય થાય છે. હું અત્યાર સુધીની મારી જીવનમાં કેનીયામાં રહેલી છું, ત્યાં મને જોયું છે કે જોડીશો અમેરિકાના પ્રત્યે પાશ્ચાતી વર્તાવ ચલાવે છે. આ બધાન સોયોવિટ સરકારની સમાચાર સંસ્થા ટાસ એબ્સ્ટીએ બહાર પાડ્યું છે.

કેનીયા ઓ. કે. ટેલીવીઝન સરવીસ શરૂ કરશે?

તાબેતરમાં પ્રકટ થયેલ એક નિવેદનમાં કેનીયા બ્રોડકાસ્ટીંગ કોર્પોરેશન કામ કરવાના ધરાવાની બહેરાતમાં કહેવાયું છે કે આ માટે જરૂરી કાવદા પસાર થતાં ને વેપારી વર્તુળમાંથી ઉચિત બંડોળ સાંપડતાં આવું કોર્પોરેશન કેનીયા બ્રોડકાસ્ટીંગ સર્વિસ પાસેથી જલાબદારીઓ સંભાળી લેશે. સુચિત કોર્પોરેશન ટેલીવીઝનની સર્વિસ હાથ ધરશે ને શરૂઆતમાં આની સર્વિસ નેરોબી તથા તેના આસપાસના વિસ્તાર માટે કામ કરશે.

યુગાન્ડાની સરહદે

ડોજિમાં હાલ આંતરવિગ્રહની આગમાં બેરાએલ કીલુ પ્રાંત યુગાન્ડાની સરહદ નજીક હોવાથી એ આજના તથા પા યુગાન્ડા સુધી ના પહોંચે તે માટેની તોદારી તરીકે યુગાન્ડાની એ સરહદ પર મજબુત બંદોબસ્ત કરી દેવામાં આવ્યો છે. એ સરહદ ઉપર પોલીસ યાત્રા ઉભાં કરી દેવામાં આવ્યાં છે અને દરેક યાત્રાને વાયરલેસથી સમજ કરવામાં આવેલ છે, જેથી રહેલ પણ સુરેક્ષી કોષ જગોએ ઉભી થયેલી જણાય છે તુર્ત જ સરહદના એ વિસ્તારમાં સશસ્ત્ર પોલીસ હજ ત્યાં ખડું કરી દેવાય એમ સલામતી ખાતાના પરમેનન્ટ સેક્રેટરી મી. એમ્પાને બહેર કહ્યું છે.

મુંબઈમાં શરૂ થનારૂ વીજળી મીટરનું કારખાનું

વારસા: ૧૯૬૧ની અધવચ્ચે મુંબઈમાં પોલેન્ડની ટેકનીકલ સહાય વડે એક ગ્રોટું અને આધુનિક ઇલેક્ટ્રીસિટી મીટર (વીજળીના મીટર) બનાવવા માટેનું કારખાનું શરૂ કરવામાં આવશે એમ પોલેન્ડની સમાચાર સંસ્થા 'વેચે' આને જણાવ્યું હતું. આ કારખાનું 'સ્વીકનીકા પ્રોસીયન ઇન્ડસ્ટ્રીએન્ટ્સ'ની મદદથી ઉભું કરવામાં આવનાર છે.

પ્લાસ્ટિકનો સિક્કો

લંડન: પ્લાસ્ટિકનો પેની આપણે બવિબમાં જોઈએ એ શક્ય છે, જેવો નિર્દેશ બ્રિટનની ટંકચાળાના "ડાયુટી માસ્ટર" અને નિયામક શ્રી જે. એચ. જેમ્સે પ્રસિદ્ધ થયેલા એક અહેવાલમાં ક્યો છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે 'પ્લાસ્ટિકનો ટેસ' મશીન બિચારણુને તપાસ માગી લે તેવો છે. સિક્કોને ખરિતવ હોય છતાં તે પાસે રાખવા અમે તેવા હોવા જોઈએ એવી આજની વચ્ચ છે અને જઈ જવામાં સહેલા, ટકાઉ તથા યુગ્ય સરતા એવા પ્લાસ્ટિકના સિક્કો આજના યુગની માગણીને જીત છે."

ભયંકર ઠાકુનો આવેલ અંત

ભારતના મધ્ય પ્રદેશમાં બહારવટીયા એની એક ભયંકર ટોળી છેલ્લે થોડા વખતથી પારાવાર સીતમ વરસાવી રહી હતી તે ટોળીના માણસોને પોલીસે એકેએકને પકડીને સળીયા પાછળ પુરી દીધા, પણ એ ટોળીનો આગેવાન લખમનસોમ જે નહાસતો હતો તેવો તે પણ આખરે પોલીસ સાથેના ધોંધાયામાં માર્યો ગયો છે. આમ આ ભયંકર બહારવટીયા ટોળીને અંત આવી ગયો છે.

ન્યુદિલ્હી રેડીઓ જણાવે છે કે આ ઠાકુ ટોળીનો મોવડી લખમનસોમ જે ૩૫ વર્ષનો હતો તેણે ૨૦૦ કરતાં વધુ યુદ્ધ કર્યો હતો અને કેટલાંક યુગ્મ પણ ક્યો હતા. પોલીસ તેને છેલ્લા ૮ વર્ષથી શોધતી હતી અને તેના માથા માટે ૨૫ હજાર રૂપિયાનું ધનામ પણ બહેર ક્યું હતું.

બગવાન-વેગમ્બર અને કુર્માન

આજકાલ બપોરે ઇન્સાન અને કે 'યુ'ચવણો'માં સંકળાયેલા છે-લાં એક મકાન બૂલ એ પણ થતી આવી છે અને યજ રહી છે કે વેગમ્બર

રોહમ્મદ (સ. અ. વ)ને ધરમાળના એટલે કક્ત મુસલમાનોના જોમમ્બર, મુસોલ્મ, ખેરખાહ માની લેવાયા છે. ભેકે એ વેગમ્બર 'જમતને (રેક ઠામ) માટે રહેમત' બનીને જનમ્મા હતા. પોતાની ૬૪ વર્ષની જીવનમાં કોષ પણ ઠામની સાથે ખરાબ રીતે ન વર્તાઈ હતા, અહીં સુધી કે પોતાના પાકા કુરમનો પણ માનતા જ હતા-કે મોહમ્મદ ખરેખર 'જમતને માટે રહેમત (પ્રકાશ) છે.' પુણ્યને પોતે એ વેગમ્બરને 'રહેમતુલ-લીલ-આલામીન' નો ટાકટલ આપ્યો હતો. આલામીન એટલે 'કુલ જગત.' આજ પ્રજાણે કુર્માન, કે જેને માટે બતાવાયું છે કે 'જમતને માટે નસીહત' એવી બાવામાં 'ઝીકરુલ-લીલ-આલામીન' એટલે 'કુલ જગતની પવિત્ર ભુક.' અને જીવ્ય વાત એ છે કે પુદ્ અણાહે બહેર કરી દીધું છે કે 'હું રખોલ આલામીન' છું. એટલે 'કુલ જગતનો પાલનહાર' હવે એક ઇન્સાન હોઈ રીતે વિચારે તો આ ત્રણ વાત-એટલે જમતનો પાલનહાર-જમત માટે વેગમ્બર-જમતની પવિત્ર ભુક-જે રહેકને લાય પડે છે. પછી એક ખીલની સાથે સંપ-મેહબુતથી રહેવામાં 'મે-પરવારી' કેમ બળવી શકે? જમવાન (અણાહ) એક જ છે, અને તે સર્વનો પેદા કરનાર અને માલીક છે. વેગમ્બર મોહમ્મદ (સ. અ. વ.) જમતમાં આનાર ઉછા નથી છે; અને તે જ સર્વને માટે 'રહેમત' બની પધામાં હતા.

કુર્માન શરીક, જગતના ઇન્સાને માટે લાખકારક, પવિત્ર પુસ્તક છે, અને તે જ સર્વને સીધો રસ્તો સૂચવે છે. આ ત્રણ મુખ્ય બાબતોમાં જરાયે ફેરફાર કે લેશમાન શંકા નથી-તો પછી યાસો બધા આ યુદ્ધ ઉપર 'ભાઈ-ભાઈ' બનીને જીવ જીવનીએ કે મરવા પછી (જમવાન ઇચ્છે) ખીલ જો રડતા રહી જાય.

ધરમાઈલ મુસા માયત રહેનદાન (યુ લે. વા. લે.)

ગુજરાતી રેકોર્ડો
હીંદુસ્તાનમાં બનેલી ગુજરાતી રેકોર્ડો, હવે અમારે ત્યાં મળે છે.
૨૦ રેકોર્ડોનું બોક્સ કેવળ શી. ૩૦-૦
રેકોર્ડોમાં બજનો, નાટકો, ગરબો વિગેરેનો સંગ્રહ છે. હિંદના "ક્લેટર ક્લેટ" શી. ૨-૧ માં છુટી મળે શકશે. આવો તક અને લાભ ફરીથી મળશે નહિ. વેઈંગ મફત-પોસ્ટલ મોકલવો-
સી. ઓ. ડી.ના ઓર્ડરો અમે લઈએ છીએ.
નેશનલ રેકોર્ડ કંપની
શાંપ ૨, અજમેરી આરેકેડ, બોક્ ૧૪૪ એ. ઓ. સ્ટ્રીટ, પા. ઓ. બોક્સ ૧૫૭૪, - ડરખન

પાકીસ્તાનને યુગોસ્લાવીયા લોન

આપશે

પ્રમુખ અયુબખાનની પશ્ચિમ જર્મની અને યુગોસ્લાવીયાની મુલાકાત ની બંધી પ્રાયશિક તપધારીએ થઇ મઇ છે.

યુગોસ્લાવીયાના કર્મચી ખાતેના એક્ઝીક્યુટિવ ડાયરેક્ટર તરફ ઉપડી જતાં પહેલાં વિમાની મથકે અખબારનવેશી સમક્ષ જાહેર કયું કે યુગોસ્લાવીયા પાકીસ્તાનને તેના વિકાસ કાર્યક્રમમાં મદદ કરવા એક કરોડ ડોલરની ભેન આપશે.

આ લોન મંજૂરકારી ખરીદવામાં પાકીસ્તાન વાપરશે. આથી વધુ લોન પણ પાકીસ્તાનને મળવા સંભવ છે પરંતુ તે વિષે પ્રમુખ અયુબખાન અને માઈકલ ટીટો વચ્ચે બેલગ્રેડમાં ચર્ચા કરવા પાકીસ્તાનને તેના વિકાસ કાર્યક્રમમાં મદદ કરવા એક કરોડ ડોલરની ભેન આપશે.

બેલગ્રેડમાં પ્રમુખ ટીટો પ્રમુખ અયુબને યુગોસ્લાવીયા તરફથી સેનાની વસ્તુ જેટ આપશે તથા બંને પ્રમુખો એક બીજાને પોતા-પોતાના દેશોના ઉચ્ચ અધિકારી અર્પણ કરશે.

બેલગ્રેડમાં ત્રણ દિવસ રોકાઈ પ્રમુખ અયુબ ભેન જશે જ્યાં ચાન્સેલર એડનાવર તેમને સત્કાર કરશે અને ત્યાંથી તેઓ તુર્કી જ વાતચીતો શરૂ કરશે. જર્મનીમાં તેઓ ડસલોઈ, હોબ્બર્સ, હેનોવર, મ્યુનિખ વગેરે સ્થળે ફરશે અને ઓલોગીક મથકોની મુલાકાત લેશે.

આ બંને દેશોની મુલાકાત લઈ પ્રમુખ અયુબ પાંછા રજા તારીખે કર્મચી પોલી જશે. પ્રમુખ અયુબ સાથે નાણાં અને વિદેશ પ્રધાનો પણ જાય છે.

પરચુરુ

—મેરકોમાં પાકીસ્તાનનું મીઠન તેલ સંશોધન કાર્યમાં સોનીયેટની મદદ માગવા મળ્યું છે તે પોતાનું પ્રાયશિક કાર્ય પૂર્ણ કરી પાછું આવે છે. એ વાટાઘાટો હવે કરાચીમાં આગળ ચલાવવામાં આવશે. મેરકોમાં તેમના માનમાં ખાણ સમારંભ હતો જેમાં કુશોવ મીઠાપાન વગેરે હાનર હતા.

—પાકીસ્તાન વિમાની ઈળના વડા એરકોમેડોર અરકરખાન તાલીમ ઉડવન માટે શીલીપાઇન્સ મથકે જઈ જ્યાંથી તેઓ ઓડીનાવા, જપાન વગેરે સ્થળોની મુલાકાત લેશે. તેઓ ખી. પબ જેટ બેન્ચરમાં સફર કરે છે અને હવાઈ મથકોની મુલાકાત લે છે.

સામાજિક ખબરો

શ્રી ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ

વાર્ષિક જાહેર સુટણી

ઉપરોક્ત સમાજની જાહેર સભા રવિવાર તા. ૧૫-૧-૧૯૬૧ના દિને બપોરે ૨-૩૦ વાગે આંધી હોલમાં શ્રી દેવજીભાઈ ઉકાભાઈ મીસ્ત્રીના પ્રમુખપદે મળી હતી. પ્રાર્થના પાદ ખત સૂટણી ની મીનીટસ વાંચવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ હિસાબ અને મંત્રીનો રિપોર્ટ, શાળા સમિતિનો રિપોર્ટ, સ્પર્શન સમિતિનો હિસાબ અને રિપોર્ટ, લાય-બ્રેરી સમિતિનો હિસાબ અને રિપોર્ટ સંસ્કાર સમિતિનો હિસાબ અને રિપોર્ટ રજુ કરવામાં આવ્યા હતાં.

ત્યારબાદ સ્વ. શ્રી ગોર્વીંદભાઈ બીખા ભાઈને શ્રદ્ધાંજલી અર્પવામાં આવી હતી.

ત્યારબાદ સુટણીનું કાર્ય શરૂ થતાં નીચે પ્રમાણે હોદ્દાધારી તથા કાર્યકર્તાઓ પહોંચીયા સુટણીયા હતા.

પ્રમુખ: શ્રી દેવજીભાઈ ઉકાભાઈ મીસ્ત્રી. ઉપ-પ્રમુખો: સર્વશ્રી: જસમત ભાઈ નાનાભાઈ, રજુજોડભાઈ નામરજી, નરોત્તમભાઈ કસનજી, લક્ષ્મણભાઈ પ્રભુ-દાસ મોદી, ડાહ્યાભાઈ ભગવાનજી, વનમાળીભાઈ પ્રેમાભાઈ, નરસિંહભાઈ પરજીભાઈ દેવનાડીયા, કાનજીભાઈ ભાણીભાઈ, હામેદરભાઈ ધનજીભાઈ.

મંત્રીઓ: શ્રી મગનભાઈ મયુભાઈ, વેણીલાલ એમ. મોદી સહ-મંત્રીઓ: શ્રી ગોપાળભાઈ ડાહ્યાભાઈ, રતીલાલ માંડાભાઈ. ખજાનચીઓ: શ્રી ગોર્વીંદ ભાઈ નામરજી, ધીરુભાઈ એચ. ગોકલ. જોડીટર્સ: શ્રી જોડુભાઈ લાલભાઈ દેસાઈ, જોડુભાઈ જીળાભાઈ. કમીટી સભ્યો: સર્વશ્રી: રતનજીભાઈ જુલાલ ભાઈ, દયાળભાઈ બીખાભાઈ, હરિશ-ચંદ જી. આર્ષ, નરસિંહભાઈ ભાણી-ભાઈ, કુનેન્દ ભટ્ટ, મીઠાભાઈ સુખા-લાઈ, ધનંદરાલ મહારાજ, હરિલાલ જોરામભાઈ, ડાહ્યાભાઈ ગોપાલભાઈ, વલ્લભભાઈ પરજીભાઈ દેવવાડીયા, ગોર્વીંદભાઈ નાયુભાઈ, માધુભાઈ મુલજી ભાઈ, પ્રેમાભાઈ નાયક, જોરામભાઈ વલ્લભભાઈ, જનનાદાસભાઈ અંબારામ, ભોગીલાલ પરામજી, રવજીભાઈ રામજી ભાઈ, મણીલાલ મોરારજી, ડાહ્યાભાઈ હરિભાઈ, મગનભાઈ પરજીભાઈ પટેલ, દયાળભાઈ જુલિભાઈ, રતિલાલ ત્રીલુવન દાસ, રજનીકાન્ત બીખાભાઈ માસ્તર, જીવજી ગોપાળજી, ભાણીલાઈ કાનજી ભાઈ પટેલ, જોડુભાઈ ગોર્વીંદભાઈ પટેલ, રામદેવભાઈ વલ્લભભાઈ પટેલ, અને સર્વ: શ્રીમતી માલુબેન જોડુભાઈ

લગ્ન સમાચાર

પ્રિટોરીયા નિવાસી શ્રી જુલાભાઈ હીરાભાઈના સુપુત્ર ચિ. નટવરલાલ ઉર્ફે સોમાભાઈના શુભ લગ્ન નાઇમલ નિવાસી ઝીણાભાઈ ડાહ્યાભાઈ પ્રભુ પતની સુપુત્રી ચિ. માલુમતી સાથે ૨૨-૧-૧૯૬૧ના શુભ દિને થયા હતા. લગ્નમાં પધારી આભાર કરનાર તથા તાર પત્ની અભિનંદન મોકલનાર સોને શ્રી જુલાભાઈ હીરાભાઈ આ છાપા દ્વારા આભાર માને છે.

નાઇમલ નિવાસી શ્રી ઝીણાભાઈ ડાહ્યાભાઈ પ્રભુપતિની સુપુત્રી ચિ. માલુમતીના શુભ લગ્ન પ્રિટોરીયા નિવાસી શ્રી જુલાભાઈ હીરાભાઈના સુપુત્ર ચિ. નટવરલાલ ઉર્ફે સોમાભાઈ સાથે તા. ૨૨-૧-૧૯૬૧ના શુભ દિને થયા હતા. લગ્નમાં પધારી આભાર કરનાર અને તાર પત્ની અભિનંદન મોકલનાર સોને શ્રી ઝીણાભાઈ ડાહ્યાભાઈ પ્રભુપતી આભાર માને છે.

બોર્ડ ટ્રીટમેન્ટ માટે લેટ

શ્રી એમ. એન. નાયક પા.	૧-૨-૦૦
શ્રી ડાહ્યાભાઈ વનમાળીભાઈ,	૧૦-૬
શ્રી જી. ગોરધન	૧૦-૬
શ્રી એચ. વી. પટેલ	૧૦-૬
શ્રી ડી. ડી. તાવડીયા	૧૦-૬
બોમ્બે કુટ માઈટ	૧૦-૬
ગોર્વીંદજી એન્ડ સન્સ	૧૦-૬
કુમરસીંઘ	
શ્રી બી. જુલાભાઈ	૧૦-૬
શ્રી ડી. એન. ભટ્ટ	૧૦-૬
શ્રી ડી. ગોર્વીંદ	૧-૧-૦૦

સાબાર સ્વીકાર :

શ્રી જુલાભાઈ હીરાભાઈ પ્રિટોરીયા પા. ૧-૧-૦૦
શ્રી ઝીણાભાઈ ડાહ્યાભાઈ પ્રભુપતી, નાઇમલ પા. ૨-૨-૦૦

ગુજરાતમાં દહેજની પ્રથા ચાલુ છે

ગુજરાતમાં દહેજની પ્રથા ચાલુ છે. તાજેતરમાં વડોદરા તાલુકાના એક એક નાનકા ગામડામાં થયેલા લગ્નમાંથી જાણવા મળે છે કે તેમાં કન્યાના આપે વરરાજને રૂ. ૪૦,૦૦૦ રોકડા, ૧૫૦ તોલા સોનું અને બીજી પહેરામણી આપી હતી. તે લગ્નમાં રૂ. ૧ લાખ નો ખર્ચ થયો હતો. લગ્ન અંગે ૫૦૦૦ માણસોને જમાવવામાં આવ્યા હતા.

શુભ પ્રસંગો માટે લેટ !

સ્ત્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડિયાળ !

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલિયાં
ઓટોમેટીક ડેલેન્ડર.

- * રામર
- * રોહરી
- * લેકો
- * રૂસર

વિગેરે દરેકે જાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૧.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

સંભાળીને રહેજો

મૂળ લેખક: પ્રો. પ્રલાદકર તામલુ એમ. એ.

અનુવાદક: ધી. મજા શાહ

(મયા અંકથી ચાલુ)

હુવે-તો મેં ખરેખર એને હાય
 ભેટ્યા! માઠી આખી દેખાતી પંથ
 થઈ લાં સુધી હું એ જ પોતમાં ઉભો
 રહ્યો. અને આસપાસના લોકો મારી
 સાથે ચમત્કારિક નજરે તારી રહ્યા છે
 એવું માન થતાં જ હું રોડનેથી ખદાર
 નીકળ્યો. નીલાને હમણાં જ જાણેલો
 સંદેશ એટલો તાજો હતો કે રસ્તે
 ઝાળખતાં મને ખાસતી દસ માનીટ
 લાગી. કારણ કે નીલાએ મને અને
 પચાસ વખત 'સંભાળીને રહેજો' એમ
 કહ્યું હોત તો પણ એનો એ વિભ
 સંદેશ સરસરાટ દોડતી મોટરોને યોડો
 જ સંભાળવાનો હતો!

ધેરે જાણીને ભેટ હું તો બારણું
 આમળ જ સુરેખા જીવી હતી. એ
 ભેટને જ મારી આંખનો મોતિયા થરી
 થયા. અને કપાલે હાય દષ્ટને હું નીચે
 બેસી ગયો.

'ઓ મા! ચક્રર આવ્યા હાજે છે!
 પાણી ભેટજે છે તમને! હમણાં જ
 લારી આપું છું, હાંકો આપો અને
 ચાવી!' એવું કહીને મારી સંમતિની
 વાટ ન જોતાં તરત જ સુરેખાએ ચાવી
 આપી, આરા ધરતો અને મારી ખાત
 નો કમને લઈ લીધો. હવે શી રીતે
 સંભાળીને રહેવાય એની મને સમજ
 ન પડી. સુરેખાએ નેવું બારણું ખોલ્યું
 કે તરત જ હું અંદર દોડ્યો. હાર!
 નહિ તો મને ચક્રર આવ્યા છે એમ
 સમજીને મારો હાય પડીને ધરમાં
 લઈ જતાં મ એ બરાબ અચકાઈ ન
 હોત!

ધરમાં પ્રવેશતાં જ મારો છત્ર હેઠો
 બેઠો. હવે આ ચાર દિવાલોની વચ્ચે
 સુરેખાએ મને મારો વિનયક્રમ કયો
 હોત તો મેં ભોળાને ખમર ન પડત!
 એક વાર મનમાં યહું કે બારણું વાસી
 દઈ પણ ખીલ જ પળે એ વિચાર
 લગાઈ ગયો. યહું, ના રે! લોકો
 અને એની ઠંકા કુલકામનમાં આજુબે!
 તેથી બારણું તો તદ્દન જીવાડી જ
 નાખ્યું. સાથે સાથે પવનને લીધે મારી
 પંથ થઈ ગયેલી એને પણ જીવાડી
 નાખી પચ્ચેના બારણાનો પડો યાજુએ
 પડાઈ નાખ્યો. બધી જ બારીઓના
 પડા અસેદી દીધા. આ બધાનો હેતુ
 એટલો જ હતો કે બેરી પિપર અછ છે
 સ્વસ્થી અમારા બધો જ કારભાર
 જીવાડો છે એ તથ્ય બનતા ખાસ કરીને
 નિદામોર ભિન્નિ વન સમગ્ર ભવ!
 સંભાળીને રહેવા માટે આટલી પ્રાથમિક
 શિક્ષણ કરવાની જરૂર હતી. બારી-
 બારણું પુષાં મુકાને મારા શુદ્ધથી
 ઠીકાનો ચોખ્ખો બંદોબસ્ત કર્યો. પછી
 છત્ર સુધીમાં ધરીને હું પવન પર બેઠો.
 મનમાં વિચાર આવ્યો કે વધુ સરકાણું
 મને ધરની ચારે બાજુ આચરે વાંધ
 કુટ ઠીકા જીવો દોડીને તેમાં પાણી
 સુકાં હોય. પરંતુ પછી ખ્યાનમાં
 આવ્યું કે હવે ખાઈ ખોલવાનો શો
 જીવનમાં રહ્યું તો ક્યારેનો મ અંદર

પ્રવેશ કરીને કમને જમાવી બેઠો છે!
 રસોડામાં જઈને સુરેખાએ પાણી
 આપ્યું. મારા હાથમાં પાણીને ગ્લાસ
 આપીને લાડમાં એ બોલી, 'આમ
 એકાએક શી રીતે ચક્રર આવ્યા!
 પાછા ફરતાં રસ્તામાં તરફો તો નથી
 લાગ્યો ને?'

'તરફો યાનો લાગે! આપનું દર્શન
 થતાં જ હડોતાર થઈ ગયો હું તો!'
 મેં મનમાં જ કહ્યું.

'ઓ મા! તમારા ચોંમંથી એક
 શબ્દ સુકાં નીકળતો નથી.'

'જુકો!' અરદનને એક મધુર ઝટકો
 આપતાં સુરેખા સરિમત બોલી,
 'મસ્કરી કરો છો મારી! લંતખીલી
 યાથી બેસી અઈ ચોડી મોશી લેયો!
 તેથી તમને સાંકે લાગ્યો! ઉભા રહેજો,
 હું હમણાં જ મોશી તબયાર કરીને લઈ
 આવું છું.' એવું કહીને એકાદ કાંઈ-
 પરાવણુ પ્રેમાળ પાનીની અદાથી સુરેખા
 રસોડામાં ગઈ.

ખલાસ! હવે એ કંઈ થોડી જ
 જલદી પાછી ફરશે! મને એટલી
 જલદી જ ધરમાંથી રવાના કરવાના
 હેતુથી હું પણ એની પાછળ રસોડામાં
 દોડ્યો અને બોલ્યો, 'અરે હવે તો
 મને તદ્દન સાંકે જણાય છે, સુરેખા-
 બહેન! હવે મને ચક્રર-ચક્રર કાંઈ
 આવતાં નથી!'

'હવે કયું જ ન બોલતા તમે,
 આરામ કરો ભેટ!'

'અરે, આમ શું કરો છો, સુરેખા-
 બહેન! આરામ કરવા નેવું મને યહું
 છે શું! તદ્દન સ્વસ્થ તબિયત છે મારી!
 આચરે સો કુટની જ્યાંજ્યાંથી કુટો
 મારી ઠંકું એમ છું! મારી દેખાડું!'
 જમીન પર જ આચરે દસ કુટ લગી
 કુટો મારીને મેં મારા કથનને સાબિત
 કરી દેખાડ્યું. અને બોલતાં બોલતાં
 રસોડાનું બારણું તરત જ ખોલી નાખ્યું.

પરંતુ સ્વસ્થતા દર્શાવવાનો મારો
 પ્રયાસ પચસ્તી ન નીવડ્યો. મારી સાથે
 સંપૂર્ણ કુલકા કરીને એક શોધકની
 અદાથી દ્રષ્ટિ આમતેમ ફેરવતાં સુરેખાએ
 પૂછ્યું, 'અરે પણ પણ તપારો કે-
 શીનો ડબ્બો કયાં છે? ક્યારની હું
 ચોખું છું! પણ મળતો જ નથી ને!'

'નથી મળતો ને!' મેં આનંદનો
 ઉભરો દેખાવવાનો પ્રયાસ કરતાં કહ્યું.
 'મંડી જ છે ને!'

'મોજા હું મંડી!'

'સુરેખાબહેન! તમે તો ખુશ જ
 હોલિયાર છો! એ તો હું મારી બેરીને
 હૃદયીને બોલતો હતો!' હું તરત જ

માનમાં આવીને બોલ્યો, 'અમારી નીલા
 તો છે જ એવી! એક વસ્તુ ને ઠેકાણે
 હોય તો નસીબ! આ જુઓને! મોશી
 નો ડબ્બો નથી મળતો એટલે શું!
 બેરી છે કે મોજા!'

'મોજા કહે છે નથી મળતો! આ
 શું રહ્યો!' મારા હૃદયને મનમાં જ
 મારો ભાંડતા હું બખડ્યો, 'અરે, પણ
 આટલી જ્યાંજ્યાંથી તમે એ ડબ્બો
 કાઢ્યો શી રીતે! એના ફરતાં તો
 મોશી પીવાનો વિચાર જ આવ્યો મંડી
 વાળાએ તો કેમ!'

'ના રે ના! આટલી અમથી વાત
 માં આવ્યો કાર્યક્રમ રદ કરવા માટે
 મેં કાંઈ ચૂકીએ નથી પહેરી હોં!'
 છાતી આમળ કાઢીને સુરેખા આવાહન
 ના સુકાં બોલી, 'મેં એકદમ ચક્રર
 ને સુરેખા સામે જોયું! એણે ખરેખર
 બંધીએ નહોતી પહેરી અને એ સાંકે
 જ કયું હતું એવું' મને લાગ્યું, કારણ
 કે સુરેખાની એકંદર પદાણી પ્રકૃતિને
 બંધીએ નેવું નાણુક ઓમુલબ
 આમુલજ બરાબે ન શોભતું!

'તમારા ધરમાં રહ્યું છે ને?' સુરે-
 ખાએ જીભને પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો.

'ના! એટલે કે છે-પણ એના ચાર
 માંથી એ પત્ર લંબા છે!' મેં ચચરતાં
 કહ્યું.

'બહેને હોમ! હું ચીરક એના પર!
 તમે માત્ર મેં પત્ર મળ્યુંત ધરી રાખ્યો
 એટલે પછું! એમ કાંઈ હું માંહ જઈ
 એવી નથી હોં!'

'મોજા કરને હ' કે સુરેખાબહેન
 મને તમારી શકિતનો ખ્યાલ નહોતો.'
 મેં એકદમ જોશિયાળા યતાં કહ્યું.

'મોજા કહે છું, પણ એક ચરતે!
 'બોલો!'

'આને ક્યારથી તમે શું ચલાવ્યું
 છે!'

'શું ચલાવ્યું છે!'

'મને સુરેખાબહેન યા માટે કહો
 છો! 'મહેન' કહેવા નેટલી શું હું
 મોટી દેખાઈ છું! તમે મને માત્ર
 સુરેખા જ કહેતાં જાઓ! છે કંબુવ!'
 'કંબુવ છે!'

'તો કહેને મને સુરેખા!' સુરેખા
 લાડમાં બોલી, 'આમ જાપાની જેમ
 શું જુઓ છો મારી તરફ! જટ
 બોલોને!'

'અરે, પણ મને નામ બોલવાની તક
 તો મળવા દો!'

'તકની યી જરૂર છે! અમસ્તું જ
 બોલોને! સુરેખા!'

'નારે! અમસ્તું તે કાંઈ બોલાવ!
 એના ફરતાં એકાદ વાકયમાં જ ઉપયોગ

કરીને કહી દેખાડું છું! કેમ! આપ-
 ડીયા અમો કે નહિ!'

'કેશો વાંધો નહિ! પણ જલદી જ
 કહેને ડીપર!'

'ડીપર!' હું ગભરાઈને બચ પાડી
 ઉઠ્યો. 'કહું છું! જલદી જ કહું છું!
 સંભળો! અહો સુરેખા, આમળની
 રમમાંથી પેલું રટલ લઈ આવું કે!'

'અહો! નહીં! 'એ સુરેખા!'

'અહો! 'એ તો એ!' તકાણું
 મન હુબાથ તેથી કહું છું 'એ સુરેખા!
 નહિ તો મારી બેરીને સુકાં આમ
 એક વચનમાં સંબોધતાં મને સંજોય
 યાવ છે!'

બોલતાં બોલતાં આમળની રમમાંથી
 હું રટલ લઈ આવ્યો. સુરેખા ઉત્સાહ
 પૂર્વક એના પર ચડી, 'મેં માદ રાખીને
 પત્ર મળ્યુંત રીતે પકડ્યા પણ રટલના
 હે! છતાં પેલું જંજુડું સ્ટુક સુરેખા
 નો બાર સહન ન કરી ચક્રરને કારણે
 યુલું કરી રહ્યું હતું!

સુરેખાએ એડીએ જીવી કરીને
 ડબ્બો કાઢવા માટે અભરાઈને હાય
 અડાડ્યો. એટલામાં બાણુના તારાકાકી
 બારણા પાસેથી પસાર થતાં દેખાયા.
 એમને જોતાં જ મેં રટલના પત્ર છોડી
 દીધા. અને રટલને પંપ મારવા લાગ્યો.
 હું તદ્દન નિરોપ હોઈ એવો ભાવ ચહેરા
 પર લાવીને મેં મોશી માટે રટલ પર
 પાણી મૂક્યું અને હાયમાં ચીમરો લઈને
 તદ્દન માલકતાથી તારાકાકીને પૂછ્યું,
 'કેમ કાકા? ઠીક છે ને! કાકાનું કેમ
 ચાલે છે?'

શક્ય એટલું સંભાળીને રહેવાની
 દ્રષ્ટિએ મેં આ અભિનય કરવાની
 સાવચેતી લીધી હતી. પણ કાવાદાનામાં
 નિષ્ણાત એવી એ ભાષાએ મને મહેલું
 મણું અને બોલી, 'કાકાનું કાંઈ જ
 ચાલતું નથી! તમારું તો ઠીક ચાલે
 છે ને!'

હવે હું શું જવાબ આપું? લંત
 બીંશીને અસ્વસ્થતાપૂર્વક એ આંટા
 માપી. એટલા સમય સુધી જેવા યુવતા
 રટલ પર પોતાનો તોલ સંભાળવાની
 કસરત કરવાનું સુરેખા માટે અચકા
 હતું. તેથી એ અમળાએ ચીસ પાડી,
 'અરે જરા મને સંભાળોને! નહિ તો
 ખરેખર જ પડી જઈશ!'—(ચાલુ)

બુકકીપીઝ, ઇનકમ ટેક્સ રીટન્સ,
 લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટર-જ અને
 ઇન્વેસ્ટમેન્ટ માટે મળે:

ચાર. વીકલ
 ૧૨ યાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્ટેટ રીટ, ૩
 કોરનર ડાબોલબ અને માર્ટેટ રીટ, ૩
 બેલાનીસબર્ગ, ફોન ૨૨-૧૧૫૪.

નવા પુસ્તકોની યાદી
 સંસ્કારિતાને કાંધરે શી. ૩-૦
 કોઈ ગોરા કોઈ કાળા શી. ૭-૦
 આ જોશીસેવી મળશે.

સ મા ચાર સંગ્રહ

—બે અક્ષરોવાળી નાટકમાં જે અક્ષરો પડી રહી હતી અને નવાને દરિયા કિનારે નસાવતી હતી તે હવે કમ થઈ છે, અને હાલમાં આખો-હવા અનુકૂળ બની ગઈ છે.

—રાણી સોરૈયા હવે મોટરના ધંધામાં પડ્યા છે. 'વિદ્યુતીય નોબલ મોટર કાર વર્કસ' જે નાની નાની બેખી કારો બનાવે છે તેમાં તેઓ સ્ટોક એન્ડર તરીકે જોડાયા છે.

—નાયરોબીમાં છુટો ફરતો એક દીપડા થી ચેતવાની ચેતવણી બધાને અપાઈ છે. આ દીપડાંએ બે આફ્રિકનોને લોકી લુહાણુ કરી નાંખ્યાના બપોરો આ પ્રશ્ની રહી છે.

—મારીટસનમાં પાસે ડોલર્ડમાં જે આફ્રિકન પક્ષ વચ્ચે અપાછી થતાં એકને અંબીર છળ થઈ છે. પોલીસે ૧૭ જાણીની ધરપકડ કરી છે.

—ચાંતા મરીયાને ડુંડેટી લેવાનું કાવતરું રચનાર જનરલ ડેલગોડા સાથે જોહાનીસબર્ગના સન્ડે ટાઇમ્સના ખાસ અખબરપત્રી મી. ફરલ બક્લીએ ટેલીફોન દારા વાતચીત કરી હતી.

—દક્ષિણ આફ્રિકામાં એસ. એ. બી. સી. અંગ્રેજી છાપાઓ સામે મોરચો માંડવા માટે પોતેજ અખબરો જોડા કરી નેસ્તાલીસ છાપાઓને આપશે એવા સત્તાવાર સમાચાર મળ્યાં છે.

—દેમરકેન્ડોલના સલાહકાર મી. વેઇકફોર્ડે લીબરલ પાર્ટીના પ્રતિનિધિ-ઓને એવું કહ્યાંના સમાચાર મળ્યાં છે કે પોન્ડોલેન્ડની મુલાકાત બખતે ડાંસકાઇના ચીફ કમીસનર જનરલ હાન્સ અધ્દામે મી. ડામ સાથે જમણુ બખતે પ્રણીવ અરામ વર્તુલુંકથી વાત કરી હતી, અને મી. ડામ જેઓ હવે ચા ચાંત અને ધીરજ રાખનારા છે તેઓએ યુરસે થઈ સામે એવેજ જવાબ આપી હાન્સ અધ્દામને સીધા કયો હતો.

—લંડન સન્ડે ટાઇમ્સ અને ડેઇમ રીવિયુ વેરે મી. જર્ડીસ ડેનેડી સાથે ૧૫,૦૦૦ પીડના સેટલમેન્ટથી કહ્યો પૂરો કયો છે.

—નેશનાલીસ્ટ છાપાખાળાઓનું એમ માનવું છે કે જનરલ ઇલેકશન એક્ટોબરમાં ચરૂ થશે. આના સત્તાવાર સમાચારો હવે બહાર આવ્યા નથી.

—ભારતમાં દર ૨૪મી જાન્યુઆરીના દિવસે "ટાઇમર ૨" વાળામાં આવશે. આ વરસે આ દિવસે ગ્રીન્સ પીલીપ્સે એક વાથ માર્યો હતો.

—ડરબન: ફોટોમેનોરમાંથી ૨૬,૦૦૦ દિંદીઓએ ખીને ક્યાંક જવું પડ્યું. જે અપીલ લેખોએ કરી હતી તે અપ એરિયા બોર્ડે નકારી કાઢી છે.

—ક્રમમાં ડેરટ્રેક્ટ પાસે હિમ પડ્યું હોવાનું કહેવાય છે. ઉનાળામાં હિમ પડ્યા હોવાનું આ કિસ્સો છે.

—વોન્ડોલેન્ડના ચાર મુખીઓને મી. ડી. વેટ તેલે ખાસ વધુ હકકો આપ્યા નું કહેવાય છે. આ મુખીઓ સરકાર ના માથુસો છે.

—ડેમુટી મીનીસ્ટર એફ ઇન્ડિરીબર, મી. પી. ડબ્લ્યુ. બોયાએ કહ્યું કે મી. જોહન વેટનેનો પાસપોર્ટ ચા માટે પાછો લઇ લેવાયો એ નહિ જણાવવું એ જનતાના હિત માટે છે.

—૭૪૨ કોંગોના નિરાશ્રીતો દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસવા માંગે છે એમ સમાચાર મળ્યાં છે. ત્રણ વરસે ૨,૩૪૨ ગોરા નિરાશ્રીતો કોંગોથી આવ્યાં હતાં.

—વોન્ડોલેન્ડમાં વધુ પોલીસો શું કરી રહી છે તે ઉપર પ્રશ્ન થતાં મી. ઇરેસમસે પાર્લીમેન્ટમાં ચોંન ધારણુ કયું હતું.

રસ્તનબર્ગમાં ટુકાન વેચવાની છે રસ્તનબર્ગમાં મેઇન રોડ પર આવેલી સોરા મોકાની ટુકાન વેચવાની છે. ધરની સમવડ કરી આપીશું.

બોક્સ ૮૪, — ફોન : ૩૩૫
અહમદ ઇસ્માઈલ યુલયુલ્યા
રસ્તનબર્ગ, — ટાંસિવાહ.

“જીરમેલોથી ૧૨ માઈલ રેન્ડરન જતાં મેઇન રોડ પર આવેલું ચાર રૂથ અને કોચીન વીગેરેની સમવડ વાણુ ધર બાટે આપવાનું છે, બનને ટાઉને માં જવા આવવા માટે મોટર બસ, અને પોરટ, તેમજ ટેલીફોનની સમવડ અહી છે.”

APPLY E. C. DANKA
P. O. Box 179. Phone 178
ERMELO. — TVL.

લગન પ્રસંગો માટે
અમને મળો.
સુરતી જમણુના અંગે રેપેશલીસ્ટ, છીએ.
શ્રી કપીલની અંગત રેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રેડેસીયાના કોઇ પણ શાખમાં તમારે સુધામે આવી રસોઈ કરવાનો અંગે મન્દાઈ વર્ધ્યું.
કેપીટન્સ બાલકની હોટેલ
(ધી કોર્નર મીડાઈ હાઉસ)
એ અને વિકટોરીયા સ્ટ્રાટના યુજાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪
ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

આહુ, લસણુ બજાર ભાવ, નારીએજન નં. ૧ સી. ૧-૦,
બેગ (નંગ ૧૦૦) સી. ૬૦-૦.
ટુકાન દાર માટે બાંધવાનાં ન્યુઝપેપર બજાર ભાવ,
બટાટા, ડુબરી (બંધ), સુકા લાલ મરચાં, યુમલા, સુકા ઝીંબા (ઢાલા),
સોનેરી રંગનો ગોળ, ફરક નતનો મરી મસાલો વિગેરે હવેમાં સ્ટોકમાં
રાખીએ છે. ક્યુરી અને ચેમલી પાન વગર ભાવ, પોરટલ જુડ.
સુરણુ, રતાજી, આંબા હળદર અને લીલી હળદરની મોસમ ચાલુ છે.
રેડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને ઠેલ્થન કોંગોના જોરડો ઉપર પુરઈ
ખ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કલાવી મોકલ્યું.
All prices subject to Market fluctuations.
A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક
યુકેકીપર, યુસાઈરી, વીસાનાં અને જનરલ એનન્ડ
ઈન્ડિસ્ટાન અજર ફુનીયાના કોઈ પણ શાખમાં હવાઈ ઈરિયાઈ બજાર જમીન
માંગે યુસાઈરી કલા ધેર કોઈ અમારી મારફતે યુકેકી કરો.
ઈન્કશી, આજ, ચોરી, ફરલ, અઈસ્માત, પ્યેટ્રાસ, વિગેરેના વીમા અંગે
હતરાવી આપીએ છીએ.
ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ઈવીયરન્સ
સર્વેક્ષક કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને લગતી
લાભોમાં કોઈ પણ ફી લીધા વિના અંગે મદત સલાહ આપીએ છીએ.
નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન એફ જોરડોથી અને ચોઈલાવર
ઈનરયુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.
Office :
9 Barkly Arcade,
38 Market Street,
Phone : 339033,
Johannesburg.
Residence :
52 Patidar Mansion,
13 Kort Street,
Phone : 330816,
Johannesburg.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!
બેડરૂમ સુટ, ડાઇનીંગરૂમ સુટ, વેલ્ડરોમ, ડરેસીંગ એસ્ટ,
સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ટેકે, યુકે કેસ, ટેબલ, તાલન કીકાયત
લાલે ખરીદી શકશે. બલે પધારી લાભ લેવા યુકશે નહિ.
—બોક્સ, ટેબલ અને ફીચન હરેસર—
જે હમારી રેખરેખ નીચે તઈવાર પાથ છે. તેનો સ્ટોક હવેમાં લઈ-
વાર રહે છે. માત રોહા ભાવોના પ્રાઈસ ઘીર મજાનો અને વેપાર
આજલ વધારો.
L. MISTRY
51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2626.

માસ્ટર પ્રધર્સ (પ્રી.) લીમીટેડ
બલ નતનાં નાયબન, રેથમી તેમજ સુતરાક કાપડ, ક્રીઓ બાબકા અને
પ્રરૂષો માટે જીતમ નતના હુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને બચ્ચાઓ
માટે—ગ્રીડીઝ, બીબ્સ, બ્યેન્ડેટસ, શોલ્સ; નેપકીન્સ વિગેરે.
ફરકે બતના માલ માટે તપાસ કરવા બહામણુ.
૩૩ વેરેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.
ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.